

DARBININKAS

LV NO. 1

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N. Y.

ANTRADIENIS - TUESDAY, SAUSIS - JANUARY 6, 1970

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221

10 CENTŲ

Ispanija reformuoja savo mokyklas

Madridas. — Ispanijoj suplanuota pagrindinė švietimo sistemos reforma, kurią dar šiemet patvirtins parlamentas. Reforma apims visą sistemą — nuo pradžios mokyklų iki kompleksinių mokslinių tyrimų institucijų. Reformos senai reikėjo, nes dabartinė sistema daugiau kaip šimto metų senumo.

Pradžios mokykla nuo 5 iki 15 metų amžiaus bus visiems privaloma ir nemokama, vidurinė ir aukštesnė mokykla visiems prieinama, nes neturintieji bus remiami stipendijomis. Bus žiūrima, kad mokslo galėtų pasinaudoti ne tik miestai, bet ir kaimai. Pradžios mokykla teorijoje ir dabar privaloma, bet dėl įvairių priežasčių apie 12 proc. vaikų lieka be pradinio mokslo. Daugiausia dėl to, kad nepakanka mokyklų arba sunkiai pasiekiamos. Kitų metų biudžete skiriamas niekad negirdėto dydžio sumos pradžios mokyklų statybai, nes dar trūksta vietų bent pusei milijono vaikų.

Reforma liečia ir universitetų administracinę struktūrą bei mokslo programas, nes viską reikia pritaikinti prie pasikeitusių sąlygų.

Sakoma, kad švietimo reikalai dabar bus pirmasis Ispanijos vyriausybės rūpestis, nes krašto ūkinei pažangai vystyti jau padėti stiprūs pagrindai.

Kalėdų žvaigždė atnešė laimę Izraeliui Apie laivus, suradusius tikrąjį uostą

Kalėdų ryto aušrai brėkstant, iš Cherbourgo uosto Prancūzijoje išplaukė penki mažo tipo kariniai laivai su Izraelio įgulomis. Jie buvo išleisti plaukti į Norvegiją, bet pakeliui „paklydo“ ir nuplaukė į Viduržemio jūrą, o po kelių dienų įplaukė į Hailo uostą Izraelyje.

1965 m. Izraelis vienoje prancūzų laivų statykloje užsakė padaryti 12 tokių laivų. Tai 270 tonų laivai, greiti ir vikrūs kaip mažesnieji torpediniai laivai, bet kai kuriais atžvilgiais pajėgūs lygintis su daugiau už save didesniais ir sunkesniais. Jie aprūpinti įtaisais šaudyti Izraelio sukonstruotomis Gabrieli raketomis, kurių veikimo spindulys 12 mylių. Tie laivai tuo geresni už torpedinius, kad gali pasiekti ir už horizonto ribos esantį įgulos nematomą taikinį. Jų ilgis 147 pėdos, greitis 40 mazgų, veikimo spindulys 1,600 mylių.

Po 1967 m. žydų-arabų karo de Gaulle uždraudė parduoti Izraeliui kai kurių karinių prekių, bet per tą tarpą Izraelis suspėjo išvežti septynis minėto tipo laivus. Liko penki, kurie tada dar nebuvo baigti statyti. Jie užkliuvo už naujo pareidymo nebeduoti Izraeliui jokių karinių prekių. Pompidou vyriausybė buvo užsiminusi apie embargo sušvelninimą, bet laikas ėjo, o embargo sušvelninimo vis nebuvo.

Izraelio vyrai suplanavo „biznį“ laivams išvežti. Buvo surasta Panamoje registruota bendrovė su pagalbine pašto dėžute Norvegijoje. Bendrovės tikslas buvo naftos ieškojimas jūrų dugne. Izraelis atsisakė nuo tų likusių penkių laivų, at-

Ko Nixonas iš kongreso prašė, bet negavo

Prezidento pasiūlytos programos kongresas nepajudino

Visi vienu balsu patvirtino, kad 91-jo kongreso pirmoji sesija darbais buvo labai neturtinga. Demokratiškas kongresas ir respublikoniška prezidentūra nepajėgė susigiedoti iki tokio laipsnio, kad sutartų abiem priimtina bent minimum programą.

Kaltės ieškoma abejose pusėse: prezidentas kaltinamas pasivėlinęs su savo programa, kai kongresinei demokratų vadovybei prikišama iniciatyvos stoka. Prezidentui prikišamas ir per didelis nuolaidumas, kuris sumažėjo sesiją baigiant — jis pagrasino sugrąžinti kongresą į Washingtoną tuojau po Kalėdų švenčių, jei nebus patvirtinti pinigai valstybės aparatui išlaikyti. Ir tai reikėjo priminti kongresui po to, kai jau buvo pasibaigęs biudžetinių metų pirmasis pusmetis.

Didžiausias sesijos darbas buvo mokesčių sistemos reformos pradėjimas. Už ją nuopelnus savinasi demokratai, bet daug neturėjo, kad projektą prezidentas vetuotų dėl jo infliacinio tendencijų. Po pagrasinimo vetuo-

ti kongresas žymiai projektą ištaisė ir prezidentas jį pasirašė, nes tai yra gera pradžia mokesčių sistemos reformai toliau tobulinti. Įvesti pataisymai visų senosios sistemos esančių neteisbių dar nepanaikino — didieji piniguočiai ir dabar dar lygios naštos su mažiukais nešė.

Sulaužydams sen. Kennedy opoziciją, prez. Nixonas laimėjo pirmą žingsnį karinės tarnybos sistemoje pertvarkant. Bet tai tik pirmas mažas žingsnis, nes prezidentas nori eiti prie karių pajėgų kompleksavimo savanorišku būdu. Jei pridėsime dar kongreso sutikimą testų antiraketinės apsaugos sistemos tobulinimui, tai bus ir viskas, ką svarbesnio kongresas davė prezidentūrai per visus metus.

Gi didžiausia dalis prez. Nixono pasiūlytos programos paliko kongreso nepaliesta. Ten yra labai svarbių ir labai skubių dalykų. Liko neprašyti svarstyti štai kokie klausimai.

1. Planai pertvarkyti biudžetinės šelpimo taip, kad šeima turėtų minimumą metinių pajamų ir darbingiems šeimos nariams būtų paskata įsijungti į darbo rinką.

2. Perorganizuoti pašto tarnybą pagal prezidento sudarytą planą, kad jį pati apsimokėtų ir tarnybą pagerintų.

3. Prezidento ir viceprezidento rinkimų tvarkos pakeitimas, vietoj dabartinės elektorių sistemos įvedant tiesioginius rinkimus (atstovų rūmai projektą priėmė, bet senatas nepajėgė prie jo prieti).

4. Pasidalinimas federalinėmis pajamomis su miestais ir gubernatūromis. Atitinkamai ir kai kurių darbų perkėlimas iš federalinių į vietines rankas.

Sesijai artėjant į galą, demokratų daugumos abejojose rūmuose pradėjo dairytis į 1970 metų rinkimus, todėl tvarkydami piniginius įstatymus pradėjo prezidento prašymais nebesidomėti — vienu skyrė daugiau, kitur mažiau negu jis prašė, žiūrint to, kaip buvo naudingiau partiniams sumetimais.

Užsienio politikos srityje senatas specialia rezoliucija uždraudė prezidentui panaudoti JAV karines pajėgas (ypač armiją) Laose ir Tailande be senato sutikimo. Tai vis atūgros, atsiradusios su JAV įsivėlimu į Vietnamo karą.

Burmiečiai Siame

Bangkokas. — Tailando (Siemo) vyriausybė suteikė prieglaudą teisę eilei žymių burmiečių, kuriems savo krašte pasidarė nebesaugu gyventi. Jų tarpe yra buvęs premjeras U Nu, kurs po ilgos izoliacijos išleistas laisvėn. Bet neigiami gandai, kad nauji politiniai emigrantai gavo leidimą organizuoti Tailande egzilinę Burmos vyriausybę.

U Nu 1969 m. buvo atvykęs Amerikon ieškoti pagalbos dabartinei vyriausybei pašalinti. Ji, anot jo, esanti diktatūrinė. Bet jo vyriausybė savo laiku buvo pašalinta todėl, kad pradėjusi slinkti į komunistų glėbį. Burmiečiams, būnant Siame, uždrausta užsiimti politine veikla. U Nu gavo leidimą gyventi kur nori.

— Vaziavimas požeminiais traukiniais New Yorke pabrango iki 30 cent. už bilietą.

Į antrąją šios šaukimo sesiją kongresas susirenka sausio 19. Jis dar mažiau taikysis prie respublikono prezidento pageldavimų, nes ateinantį rudenį turės būti perrinkti visi atstovų rūmų nariai ir trečdalis senatorių. Balsams gaudyti reikės parūpinti atitinkamas medžiagas.

— Sovietų Kuznecovas sugrįžo į Pekiną derybų testis. Atvyko greičiausiai su naujomis instrukcijomis, nes pirmasis derybų tarpas pasibaigė be rezultatų. Maskvos spauda atnaujino Mao politikos puolimą.

— V. Vokietijos kancleris Brandtas oficialiai vizituoja prezidentą Nixoną pirmoji šių metų pusė. Data dar neparinkta.

— V. Vokietijoje dirbą sveikimo darbininkai per 1969 pirmus devynis mėnesius išsiuntė namo savo šeimoms du bilijonus markių. Tai rekordinė suma. Daugiausia tų darbininkų yra iš pietinės Europos dalies (jugoslavai, italai, ispanai, graikai ir k.).

— Prancūzai nuleido į vandenį antrąją atomine energija varomą povandeninį laivą. Pirmasis dabar vykdo plaukiojimo bandymus.

Japonų šaltiniai tvirtina, kad JAV laivynas sustabdė patuliavimą Taiwanio sąsiauryje (tarp Kinijos ir Taiwanio sąsiaurio). Tas pareigas iškilo ejo septintosios laivyno grupės laivai naikintojai. Bet Japonija ir Taiwanio Kinija gavusios užtikrinimą, kad reikalui atsiradus patuliavimas bus atnaujintas. Tai naujas Washingtono mostas Pekino link, bebando parginti santykius.

— Trys arabai teroristai, bandę sunaikinti Izraelio lėktuvą Žiurichio aerodrome, šveicarų teismo nuteisti po 12 metų kalėti. Izraelio lėktuvą gynęs saugos iššeisintas. Grįžęs namo Izraelin, buvo sutiktas kaip didvyris.

— Ir Kinijos respublika ratifikavo atominių ginklų platinimo sustabdymo sutartį. Neabejotina, kad tai padaryta Washingtonui prašant.

— Italijos demokratinės partijos pradeda artėti viena prie kitos sugriautai koalicijai atstatyti.

Senatoriai primelavo...

Kai kurie Amerikos senatoriai buvo pradėję kalbėti, kad Washingtonas dovanojo Tailandui vieną bilijoną dol., kad tik duotų karių kariuoti P. Vietname. Tailando vyriausybė oficialiai paaiškino, kad tų senatorių kalbos yra tuščias prasimanymas. Savo kariams Vietnamo išlaikyti Tailandas išleidžia milijonus iš savo iždo, bet kadangi pačioje pradžioje toji našta buvo per daug sunki, Amerika suteikė mažą subsidiją.

Tailandas atsiųgins už tai Amerikai su kaupu, nes Tailande esančiom Amerikos įgulom įvežamas visoks turtas yra laivas nuo muitų ir kitokių mokesčių. Be to, dalis Amerikos karinio personalo Tailande parduvinėja turguje be maito įvežtas prekes ir taip patys save „subsidijuoja“.

Priešų nusiminimui, Agnew dirba gerai Nixono doktrina ir praktikos rėmus

Viceprez. Agnew laimingai keliauja per pietryčių Azijos erdvę, gi namie likę jo priešai atidžiai žvalgo padangę, ar nepavyks pasigauti kokios „ne-diplomatiškos“ medžiagos tam žmogui niekinti.

Jis jau buvo Filipinuose, P. Vietname, Tailane, Tailandė, Nepale ir Afganistane. Iš tų vietų jautriausios ir sunkiausios buvo Filipinai, Taiwanas ir Tailandas.

Filipinai pasinešė į „nacionalizmą“, todėl jų santykiuose su Amerika jautriausias punktas yra Amerikos bazės. Jų sutartis baigiasi šiemet, bet Filipinai bazių nenorėtų išleisti, nors Amerika ir panorėtų jas uždaryti. Krašto ūkinė padėtis yra sunki, todėl būtų savižudybė ardyti santykius su Washingtonu. Svečias Agnew tikriausiai atvežė naujam prezidentui gerų žinių.

Chiang Kai-sheko tvirtovėje Taiwanė reikėjo išklausti Kinijos veterano priekaištų dėl Washingtono bandymų kaip nors išvesti kom. Kiniją iš pačios užsidėtos izoliacijos ir sumegzti kokį nors protinę dialogą. Viceprezidentui buvo pavesta pasakyti, kad ieškojimas santykių su Pekinu nėra jų nutraukimas su antikomunistine Kinijos respublika: Amerika ir toliau vykdys visas su Taiwanio vyriausybe turimas sutartis

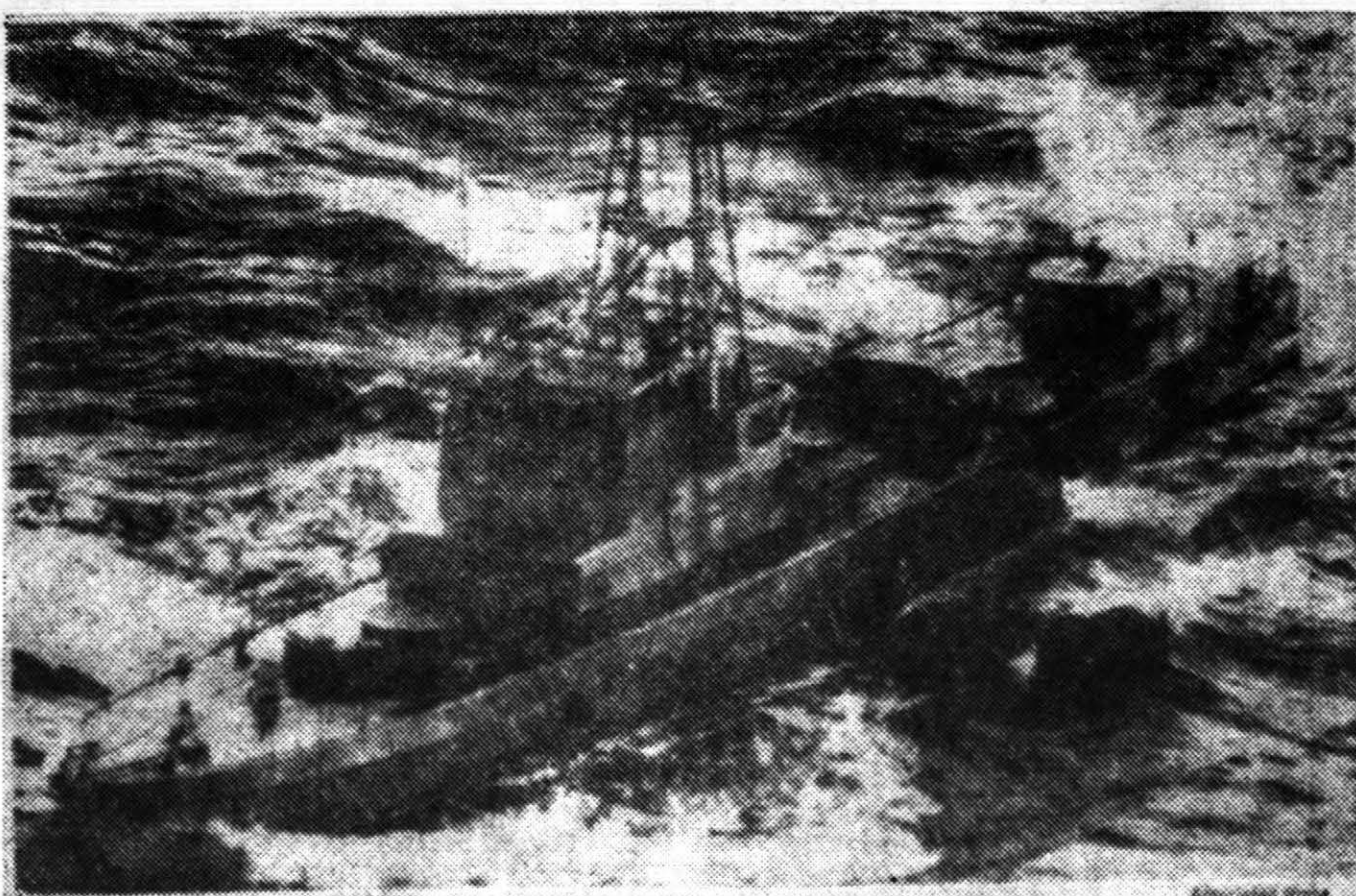
— Iš 96 čekų turistų, atvykusių Švedijon pasižmonėti, namo negrįžo 47 asmenys. Tie, kurie iš anksto rengėsi nebegrįžti, atsivežė ir vaikus. Ekskursiją organizavo valdiška turizmo įstaiga, nes privačiai dabar ekskursijų į užsienius organizuoti nebegalima.

NAUJI VYSKUPAI LIETUVOJE

Kauno arkivyskupijos ir Vilniaus arkivyskupijos apaštališkasis administratorius vyskupas Juozapas Matulaitis-Labukas 1969 gruodžio 21 Kauno arkikatedros bazilikoje konsekrovo vyskupais Vilniaus šventiausios Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos vikarą kun. Liudviką Povilonį ir bažnytinį teisų daktarą kun. Romualdą Krikščioną. Vysk. J. Matulaitis-Labukas apeigose asistavo Rygos arkivyskupijos ir Liepojos vyskupijos apaštališkasis administratorius vyskupas Julijonas Vaivodas ir Telšių vyskupijos apaštališkasis administratorius vyskupas Juozas Pletkus.

Vyskupas L. Povilonis Naujasis vyskupas Liudvikas Povilonis gimęs 1910 rugpjūčio 25 Silagalų kaime, Šimonių valsčiuje, Panevėžio apskr. Mokešė Marijampolės Mokytojų Seminarijoje ir nuo 1930 m. studijavo Vytauto Didžiojo universitete teologiją bei kanonų teisę. Kunigu įšventintas 1934 birželio 29. Buvo spaudos žmogus, dirbo ir pedagoginį darbą.

Vysk. R. Krikščionas Kun. Romualdas Krikščionas, gimęs 1930, kunigu įšventintas 1954. Studijoms gilinti buvo pasiūstas dviem metams į Romą ir ten gavo kanonų daktaro laipsnį. Profesoriavo Kauno Kunigų Seminarijoje ir buvo kurį laiką Vilkaviškio vyskupijos kancleriu.



Taip atrodo tie laivai, kurių penkis pasiėmė iš Cherbourgo uosto Izraelio vyrai Kalėdų aušrai išplaukė. Prieš kelias dienas Izraelio vyrai pasiekė išmontuoti Egipto radaro stotį ir parsivežti namo. Tai yra naujausias Sovietų tipas, kuris už Rusijos ribų dar nematytas. Stoties vertė apie milijonas dolerių. Izraelio vyrai parsivežė ir stoties operatorius. Stotis parvežta helikopteriais. Aukų neturėta. Operacija tinka kino filmui sukurti.



Konsekratorius vysk. J. Matulaitis-Labukas (vidury) su naujaisiais vyskupais R. Krikščionu (kairėje) ir L. Poviloniu.

1969 metų knyga prašosi skaitytojo dėmesio

Jei domimės savo 1969 metų kultūrinę dinamiką, tai vienas iš jos rodiklių yra knyga. Knygos istorija per 1969 metus rodo, kiek ta dinamika buvo intensyvi, kuria kryptimi ji reiškėsi ir ką nauja atnešė.

Nors 1969 metais plito ir kėlė diskusijas dar 1968 metų data žymėtos knygos, bet čia tenka ribotis oficialia metrika, rodančia tik knygas, gimusias 1969 metais. Ir jos čia tikriausiai ne visos bus suminėtos, nes ne visos pasiekia laikraščio redakciją.

Skaiciais matuojant, gausiausiai rodėsi poezijos knygos.

Jų — bent 9, tuo tarpu romanų — 2, novelių ar apskritai trumpesnių pasakojimų — 3, dramų — 1, atsiminimų — 1, informacinių, istorinių — 4, mokslo — lietuviškai 1, nelietuviškai 3. Apskritai skaičius lietuviškų knygų per 20. Gal ir 1970 metais jų skaičius dar didės 1969 metų naudai.

Jei skaičium matuotum knygas dinamiką, tai jis būtų patenkinamas.

Poezijos rinkiniais pasiskirdeno vyresni ir jaunesni.

Vyresnių vardas čia tenka skirti tiems, kurie ėmė reikštis pokario metu. Tarp jų 1969 metais Leonardas Andriekus ("Po Dievo antspaudais"), O. B. Audronė ("Tik tau ir man"), Henrikas Nagys ("Broliai — balti aitvarai"), Vladas Šlaitas ("Aguonų gaisras"). Primintinas dar ir pačios vyriausios kartos atstovas J. Sakalas, parodęs 1969 rankraštinių rinkinį.

Jaunaisiais čia tenka vadinti tuos, kurie su savo kūryba ėmė rodytis šioje žemėje. Tokių šiemet buvo Vitalija Bogutaitė (antrasis rinkinys "Lietus ir laikas"), Labiausiai dėmesio verti jauniausieji, kurių, bent dešimties, poezijos rinkinys vadinas "Tiltai ir tuneliai". Jų pasirodymas, tikriausiai parodymas, yra teigiamas metų ženklas.

Gyvenamoji literatūrinė ir apskritai dvasinė aplinka veikia tiek jaunuosius, tiek vyresniuosius. Vyresnieji, ieškodami naujų kelių, savo tematiką, šviesius jų pergyvenimų su tos aplinkos įtaka nesutapo. Taip sakant, jie atsidūrė dvasinės rezistencijos pozicijoje. Tačiau ir vyresnieji ėmėsi naujosios laisvos formos, nesuvaržytos ritmais, rimais, strofom. Jie taip pat, vartoję Louis Simson (NYT) žodį, rašė savojo atsikvėpimo ritmu. Jauniausieji ir forma ir pergyvenimai, kuriuos randa savo skaitomoje amerikiečių poezijoje, darė jau savas dalykas; jie išaugo vadinamo literatūrinio "avangardizmo" aplinkoje.

Tai iškėlimo aplinka, bet be iškėlimų neįmanoma pažanga. Tik ateitis parodys, kiek tie iškėlimai įstengė surasti ir duoti išliekamų vertybių. Susidaro betgi įspūdis, kad mūsų jauniausiose poetuose pastebima mažiau revoliucinės nuotaikos prieš esamas literatūrinės ir socialines struktūras; ypačiai susilaikoma nuo politinių motyvų. Šia prasme jauniausieji nesima revoliuciniu būdu nutraukti ryšių su vyresniaisiais poetais. Ir tai rodytų jų savitą veidą. O tarp jų poetinio sugebėjimo žiežirbų jausmi neabejotinai (Apie "Tiltus ir tunelius" šiam laikraščio vertinimas skyrium buvo pereinam numeris. Red.)

Apžvelgiamam metam būdinga ir tai, kad mirusiem paminklus imama statyti knygom.

Tokios paminklinės knygos yra "Tau, sesute" — mirusio Prano Lemberto palikimas, "Poilsis ant laiptų" — mirusio Vy-

Ar 1969 metų knygos dinamika buvo didelė? Ar ji parodė naujų laimėjimų ar bent naujų kelių?

tauto Karoso palikimas; paminklinė knyga yra ir "Nutuliosios dienos", jau ne poezija, o pasakojimai — mirusio Zemaičių Antano — Ramanausko, ankstesnės ateivijos vyro.

Pasakojamo žanro knygos nebusios.

Pasirodė tik vyresniųjų rašyti romanai bei novelės.

Trumpų pasakojimų knygas davė du rašytojai — A. Giedrius ("Smilgos") ir Jonas Zmuidzinas ("Runcė ir Dandierinas"). (Apie juos šio numerio 4 puslapyje Red.)

Romanų tepastebėta 1969 m. data — du. Tik du — J. Gliudaus ("Lėpsnos ir apmaudo ašiniai") ir R. Spalio ("Rezistencija"). Spalis rodo 1940-41 bolševikų pirmoje okupacijoje kylančią jaunimo rezistenciją

veiklą. J. Gliuda — antroje bolševikų okupacijoje kolchozo gyvenimą. Spalis ankstesniuose veikaluose pasižymėjo mokėjimu stilingai valdyti žodį ir pinti pasakojimo pyne. Tom žymėm blykstelia ir dabar. Prie teigiamų žymių tektų dar pridėti mėginimų atskleisti psichologinę raidą jauno idealisto komunisto, kuris dėl teisingumo, žmoniškumo idealo nuėjo ir į kalėjimą, o iš jo išėjęs pasiūta lauzomas komunistinės praktikos rutinoje. Tačiau, kas vykio tada Lietuvoje ir kas vadinosi ten rezistencija, romane viso to tik šešėlis. Veikalas nepalieka to kraupaus sovietinio naikino ir to atkaklaus pasipriešinimo išpūdi, kokį iš tikrųjų yra pergyvenę tame laikotarpyje patys to laikotarpio dalyviai. J. Gliuda, gausiausiai

premijuotas rašytojas (ir "Ašolščiai" yra laimėję Draugo premiją), 1969 metų romane pasirodo gerai susipažinęs su sovietinės kalbos žargonu, su ideologija. Bet tos ideologijos atskleidimas ir dialektikos dėl jos gausumas persveria charakterių neįnaudai. Meninė tiesa čia nepasiekia to laipsnio, kokis buvo pasiektas, sakysim, "Sikšnosparnių sosto", vaizdusiam Vakaruose atsivėrusių lietuvių dramą.

Vakaruose gausiai suklestėjusių atsiminimų žanras

1969 metais tepraturtėjo viena knyga — M. Vaitkaus "Nepriklausomybės saulėje" 1918-1940 metų laikotarpis. III dalis. M. Vaitkus — gausiausias ir įdomiausias skaitomas atsiminimų rašytojas.



Ziema New Yorko parke

Nuotr. V. Maželis

APIE PROF. DR. DIETRICH A. LOEBER, autorių rašinio dėl Baltijos aukso

Darbininke buvo atpasakotos mintys, kurias prof. dr. Dietrich A. Loeber žurnale "Internationales Recht und Diplomatie" buvo dėstęs dėl Baltijos aukso likimo tarptautinės teisės šviesoje.

Redakcija susirio su autorium, norėdama patirti ką apie jį patį ir ypač, kas paskatino jo įmintis Baltijos aukso problemos, iš patirtų žinių aiškėto platus ir dinamiškas prof. Loeber jėgimas ir tarptautinės teisės studijas bei institucijas. Aiškėjo taip pat, kad jo sėkminga teisinė karjera, prasimusi toli ir tarptautinės teisės priėmė tam tikra prasme gali diduotis latviai ir estai: jis yra iš Latvijos ir vedęs Anita Haselbald iš Estijos, šiuo metu Vokietijos pilietis.

Tarptautinės teisės pasirinkimu pratęsė tradicijas savo tėvo — teisininko, senatoriaus, kuris dalyvavo ir pirmame baltiečių teisininkų suvažiavime, įvykusiame Kaune 1930. Prof. Loeber kelyje žymėtini šie duomenys.

Loeber gimė Rygoje 1923, gimnaziją baigė 1941 jau sovietinėje okupacijoje. Teisę studijavo Vokietijoje — Marburgo universitete 1946-49, o 1951 gavo daktaro laipsnį cum laude.

Studijas tęsė Olandijoje Haagos tarptautinės teisės akademijoje 1952, gaves tam reikalui stipendiją; gavo stipendiją ir Austrijoje Salzbargo seminare amerikiečių studijom; 1952-53 gaves stipendiją lankė New Yorko Kolumbijos universitete tarptautinę teisę ir ypač sovieti-

nę teisę; 1961 kultūrinių mainų programos ribose studijavo 9 mėnesius Maskvos universiteto teisų fakultete, o 1963-64 — Amerikoj Harvardo teisų mokykloje.

Protarpiais tarp studijų dalyvavo teisinio gyvenimo praktikoje: po trejų metų nuo universiteto baigimo Hamburge teismo narys, advokatu sąjungos narys; Max Plancko instituto tarptautinės teisės reikalavimams; nuo 1966 profesoriaus Kielio universitete, 1955-60 žurnalo "Osteuropa-Recht" redaktorius; 1956-57 tarptautinėje juristų komisijoje Haagoje; 1958-59 Vokietijos užsienio reikalų ministerijos rytų departamente.

Mus domino klausimas, kas

jį paskatino imtis Baltijos aukso problemas. Biografiniai duomenys rodo, kad jis negalėjo nesidomėti Baltijos valstybių likimo teisiniais klausimais. O specialiai, kaip jis sako, tam darbu jis buvo paskatintas ir pakviestas Londone vieškančios baltiečių tarybos iniciatyva.

Jis minėtus tyrinėjimus dėl Baltijos aukso buvo paskelbęs žurnale "Internationales Recht und Diplomatie", pakartojamas dabar New Yorke "Baltic Review"; vokiškai pakartotas žurnale "Baltisches Recht" (1969 rugpjūčio 'hr.). Pastarąjį galima gauti nemokamai baltiečių draugijoje Muenchene — (8 Muenchen 15, Lessingstr. 5).

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

VAIZGANTO VERTINIMO BŪDAI

Atgijimas ir skatinimas pagarbos, net branginimo tokių kūrėjų, kaip Maironis, Vaizgantas, Krėvė, Kirša, jų ir apie juos raštų leidimas, taip pat didėjęs dėmesys ir gyviesiems išėjusiems menininkams bei rašytojams, nors nei kiek neįsisteigusiems vadinamajai "socialistinei Lietuvai", Lietuvoje dabar jau aiškiai pastebimas faktas. Jame pinasi dvi gijos: viena prigimtinė, kita primestinė; viena tramdoma veržli, kita varoma nerangi... Viena ilgo-sys pakvėpuoti neštampuotų, neuniformuotų pirmatų laisvos kūrybos atmosfera. Kita — naujosios klasės dairymasis atnamų kilstelėti savo tebesvyrinę janciam autoritetui.

Neseniai ignoruotų ar net niekintų kūrėjų nauji ar atsigavusieji gerbėjai dabar ypatingai uoliai pabrėžia antrąjį motyvą ir dedasi apie pirmąjį nei nepagalvoję. Tik ne visų maišiuose yla vienodai pasislepia...

Yra tarp ko kita ir toks faktas, kad apie Vaizgantą stambų straipsnį (docento J. Zinkaus "Vaizgantas — kunigas ir Vaizgantas žmogus") rado reikalo įsidėti net ir Komunistas (1967 — 9), vilniško komunistų partijos centro komiteto mėnesinis žurnalas (leidžiamas, beje, taip pat ir rusų kalba).

Antroji gija — kėsinimasis į rikiuoti Vaizgantą kone į komunistų partijos kandidatų gretas

(nukelta į 4 psl.)

ANTANAS J. SĄVELSKIS — Lietuvos advokatas — 80-30% Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421; tel. 849-1060, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.).

J. B. SHALINS-SALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest Pkwy Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Sutelkia garbingas laidojimas. Kopyčios nemokamai visose miesto dalyse. Tel. Virginia 7-4499.

JOSEPH GARSZVA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios kopyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armakauskas) — Graborius-balsamuotojas. Moderni kopyčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211, EV 7-4335.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidojimų direktorius. 428 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. Market 2-5172. Paruošiamos garbingos laidojimas. Modernios kopyčios, oras vėdinamas.

VAITKUS FUNERAL HOME. Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidojimų direktorius ir balsamuotojas. Moderniška kopyčia šermainis dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

RIMOS IR JUOZO BRUZŲ vienintelė lietuviška siuntinių įstaiga didžiajame New York'e, atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Greitas patarnavimas — žemos kainos. 370 Union Ave., Brooklyn, N.Y. Tel. EV 4-4952

ANDRIUS ARMONAS, statybininkas — Long Islande stato įvairaus dydžio namus, kuriuos galima tuoj įsigyti. Priimam užsakymus padaryti pagal pirkėjo pageidavimus ant mūsų arba pirkėjo žemės. Statybą atliekam sąžiningai pagal susitarimą su labai prieinamą kainą. Tel. (516) AN 1-2864.

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Aprašymas gyvybės, namų, automobilio, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421; VI 7-4477.

JOHN ORMAN AGENCY / Insurance - Real Estate. Namų pirkimo, pardavimo ir visais reikalais kreipkitės į mūsų įstaigą. Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokestių (Income Tax) pareiškimai. — 110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; tel. Virginia 6-1800.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Staite vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. 36-38-40 Stagg St. Brooklyn, N.Y. 11206; ST 2-5938.

S & G MAISTO KRAUTUVE. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-04 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom priimame užsakymus vestuvėms ir pobūviams. Pristatom į namus liet. skilandžius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimesiems — importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Užsikitę ir įstikinsite!

VYTAUTAS MAZELIS, fotografas — vestuvės; spalvota ir juoda balta (gal išvykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų radio valanda šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. WEVD 1330 kil. 97.9 mg. FM. Direktoriaus dr. Jokūbas J. Stukas, 1016 Schleifer Rd. Hillside, N.J. 07205; tel. 201-289-6878.

NEW YORK — Laisvės žiburys, lietuvių ir anglų kalbomis skelbiamas 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM banga. Vedėjas Romas Kezys, TW 4-1288, 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

PHILADELPHIA, PA. — Bendruomenės Balsas, WTEL, 860 kilocycles šeštadieniais nuo 1:30 - 2:30 p.p. 1203 Green St., Philadelphia, Pa. 19123; PO 5-0932.

PITTSBURGH, PA. — WZUM, 1590 banga sekmadieniais 12 iki 12:30 p.p. Vedėjas V. A. Yucius, 52 Shady St. W. Pittsburgh, Pa. 15228, tel. 563-2754.

HARTFORD, CONN. — ved. Alg. Dragūnavičius, WBMI - FM 95.7 sekmadienį nuo 12 iki 1 p.p. — 273 Victoria Rd., Hartford, Conn., telef. 249-4502.

DETROIT, MICH. — Lietuviškų melodijų radio valanda iš WMZK-FM stoties, banga 98 mc. antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 8 iki 9 v.v. Vedėjas Ralph Valatka, 17696 Warwick, Detroit, Mich. 48219, tel. 537-5550.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, Mass. — Vedėjas P. Viškinis, 173 Arthur St. Brockton, Mass., tel. JU 6-7209; FM bangomis 107.9 mc. WHIL 1430 kil. Medford, Mass. sekmadieniais nuo 11-12 vid.

ROCHESTER, N.Y. — Kultūrinė lietuviška valanda šeštadieniais 9-9:30 val. ryto per WCMF-FM, 96.5 mc. Klubo valdybos pirm. Pr. Puidokas, 580 Wilkins St. Rochester, N.Y. 14621.

BOSTON, MASS. — Vedėjas Step. Minkus, WLYN 1360 kilocycles ir FM 101.7 banga sekmadieniais nuo 1-1:30 val. p.p. — 502 E. Broadway, South Boston, Mass. 02127

Virginia 9-4496

A. R. SHIPLEY COMPANY
Aluminum Combination
Windows and Doors
Jalousie Windows
Aluminum Awnings
600 RIDGEWOOD AVE.
Brooklyn, N.Y. 11208
Allen R. Shipley

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

NEW YORK

CHICAGO

LITAS Investing Co., Inc.

specializuojasi nekilnojamo turto, trumpalaikių paskolų, akcijų biržos ir kitose srityse. LITO bendrovė Jus kviečia investuoti indelių formoje. Už indelių mokamos aukštos palūkanos. Investavimo arba paskolų reikalais prašome kreiptis:

LITAS INVESTING CO., INC.
86-01 114th Street Richmond Hill, N.Y. 11418 — Tel. 212-441-6799
2422 West Marquette Rd. Chicago, Ill. 60629 — Tel. 312-476-2242

Visais apdraudus ir nekilnojamo turto klausimais prašome kreiptis į LITAS SERVICE CORPORATION

94-10 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421 — Tel. 212-847-5522
Pilnas draudimo patarnavimas — namams, mašinom, gyvybei ir k.

Chicago Rome Paris München Los Angeles: Atostogos Suvažiavimai LITAS Travel Service yra pasirodęs Jums patarnauti nežiūrint kur ir kada keliautumėt. LITAS Travel Service parūpins bilietus, padarys reikiamas rezervacijas, patars kur geriausia atostogauti, kur apstoti, kurio laiko ir iš kurio aerodromo arba uosto patogiau išvykti. Patarnavimai yra visiškai veltui. — LITAS Travel Service talkina iškvičiant gimines iš Lietuvos, atostogom ar nuolatiniams apsigyvenimui, RUOSIANES KELIONEN? Nepamirskit

LITAS TRAVEL SERVICE
94-10 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421 — Tel. 212-847-5522
SEKINGOS KELIONEN!



Prof. dr. Dietrich Loeber

DARBININKAS

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923
THE WORKER (Title Copyright) by FRANCISCAN FATHERSEina nuo 1915 metų.
1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIASSecond-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August
when published weekly.
Prenumeratos kaina \$8.00 — Subscription per year \$8.00

Laisvės kovos REDAKCINIS KOMISIJA.

Straipsniai ir korespondencijos redakcijai taisyti turi būti pateikti ne vėliau kaip prieš savaitę iki paskutinio mėnesio redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Vatikanas, radijas, suverenumas

Naujų metų pradžioje tebe-girdime senas giesmes—tas pačias iš Maskvos ir Vilniaus... Maskvos "Literaturnaja gazeta" gruodžio 3 paskelbė straipsnį "Kristaus vardu prisidengus", o gruodžio 13 tą straipsnį, jau išplėstą, pavadintą "Kuo čia dėtas Kristaus vardas", pasirašytą Vytauto Radaičio, paskelbė Vilniuje leidžiamas laikraštis "Literatūra ir menas".

Lietuvos suverenumo gynėjai...

Straipsnis puola Vatikano radijo lietuviškas siuntas. Puola Sv. Kazimiero kolegiją. Puola "Lietuvos istorijos ir religinės kultūros institutą", "kankinių koplyčią", itališkąją Eltos informaciją, Lietuvos atstovybę prie Vatikano. Puola tų įstaigų vadovus ir pagaliau popiežiaus Pauliaus bei Vatikano sluoksnių prielankumą "JAV ir kitur veikiančių lietuviškųjų nacionalistinių organizacijų" vadovams. Baigia šūktelėjimu: "Tokio antitarybinių nacionalistinių organizacijų globėjimo... kitaip nepavadinasi, kaip tik mūsų respublikai ir jos darbo žmonėms priešišku politiniu aktu, kurio niekaip nesuderinsi su oficialiais Vatikano pareiškimais, jog jis siekia gerų kontaktų su socialistinėmis šalimis. Tad gal bus pravartu priminti, jog Tarybų Lietuva yra suvereni tarybinė socialistinė respublika, kurios atžvilgiu taip pat privalu laikytis elementarių tarptautinių normų..."

...tai tie patys, kurie Lietuvos suverenumą pažeidė. Į "dialogą" su Maskvos ir Vilniaus laikraščiais leidosi Eltos Informacijos. Jos gruodžio 23 rašė "Lietuva — suvereni valstybė? Taip, Lietuva ligi 1940 m. birželio mėn. buvo suvereni valstybė, tačiau ne kas kitas kaip Sovietai grubiai pažeidė visus pagrindinius tarptautinės teisės dėsnius, tą kraš-

tą okupavę bei jį pavertę sudėtine Sovietų Sąjungos dalimi."

O kai V. Radaitis Romos lietuvių įstaigų vadovus ir bendradarbius išvadino hitlerininkais, prohitlerininkais, siekiančiais ne religinių, o politinių tikslų, tai toks kaltinimas paskatino Eltos informacijas pažvelgti į patį Radaitį: "Pravartu priminti, kad Vyt. Radaitis Lietuvoje jau pasižymėjęs kaip ateistinės propagandos skleidėjas... Jis yra dirbęs partijos centro kate ir laikomas visiškai patikimu agitatorium. Todėl nuo 1969 m. liepos mėn. jis pateko į "Literatūros ir meno" savaitraščio vyr. redaktoriaus kėdę... rašytojų organą radaguoją agitatorius, kuris ir pats abejoja savo, kaip rašytojo, sugebėjimais". Ir čia Elta pakartoja iš Radaičio 1967 m. knygos "Tarybinės Lietuvos rašytojai" jo paties žodžius: "...po daugeliu iš mano straipsnių pasirašyti antrą kartą nebeapiklūto mano ranka... esu žmogus gan aiškingo būdo, mėgstus pasiginėti".

Kodėl apie Vatikaną ir apie suverenumą?

Nelaukdamas iki Radaitis pasakys, kad ir po šiuo straipsniu antru kartu pasirašyti nepakiltų jo ranka, skaitytojas turi pagrindą išvadom:

1. Nuo 1969 metų vidurio paskirtas toks redaktorius ne tam, kad "Literatūros ir meno" laikraštįje sustiprintų literatūrą ir meną, bet tam, kad literatūros ir meno laikraštį, kaip ir Sovietuose, sustiprintų ateistinę ir maskvinę agresiją.

2. Agresija lig šiol būdavo nukreipta prieš Vliką, Altą, Bal-fą. Metų pabaigoje taikiniu pasirinkta šeštadienių mokyklų mokytojai. Dabar sustiprinta agresija prieš Romoje esančių kunigų lietuvišką veiklą ir prieš Vatikaną.

(nukelta į 8 psl.)

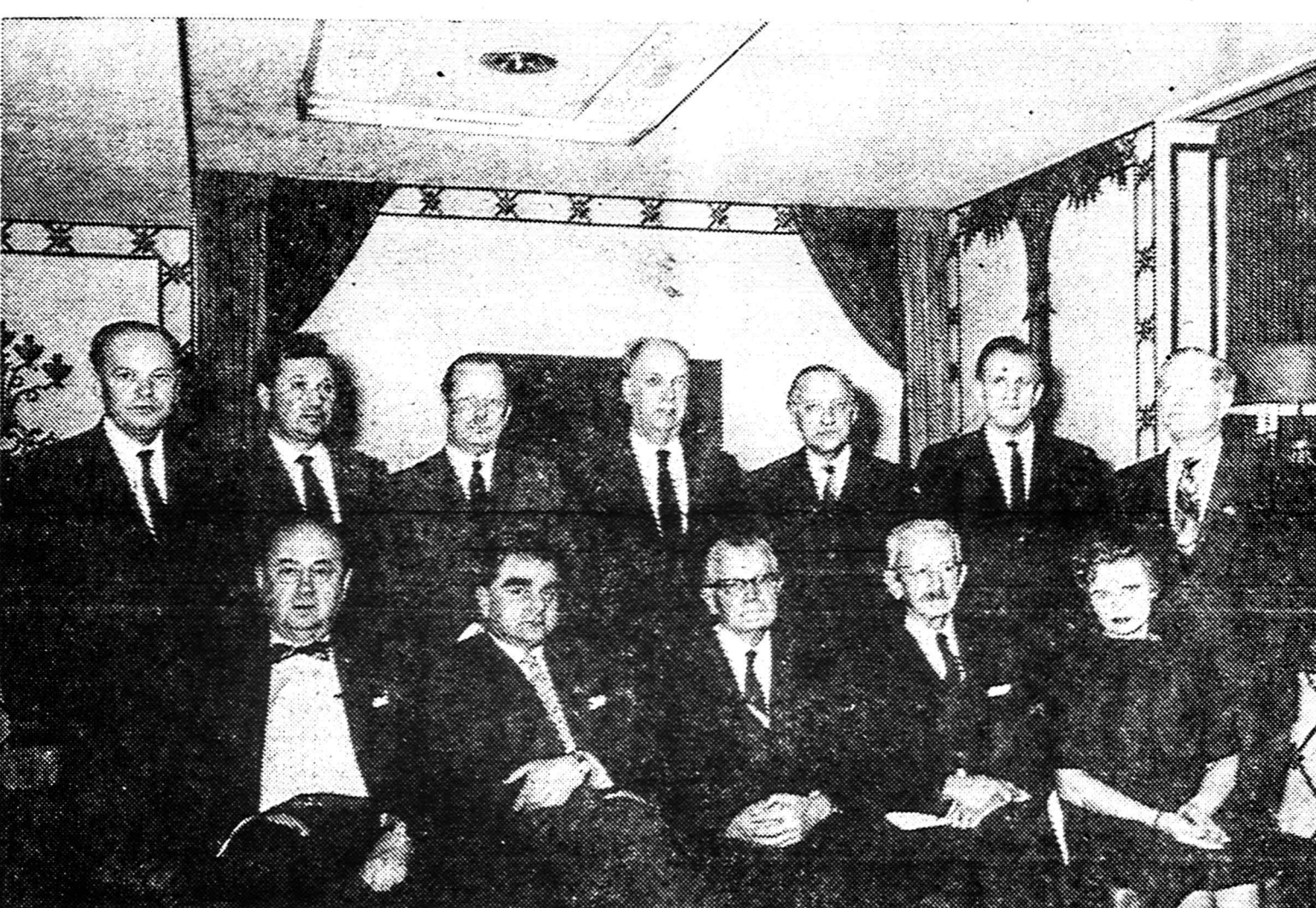
Ateitininkija skaito laiko ženklus

Pokalbis su Ateitininkų Federacijos vadu prof. dr. J. Pikūnu

Lietuvio gyvenimas šiame krašte dažnai turi vieną būdingą žymę — tai laiko trūkumą. To priežastimi yra dvigubas gyvenimas: amerikietiškas ir lietuviškas. Dėl to susidaro darbo dienų trūkumas, kurį tenka pasipildyti nusivagiant minutes iš kartais pasitaikančio laisvalaikio ar valandomis sutrumpinant miegui skirtą laiką.

Toki, sakytum, gerąja prasme dvigubą gyvenimą turi vesti ir dabartinis Ateitininkų Federacijos vadovas prof. dr. Justinas Pikūnas. Tiesioginis darbas universitete (University of Detroit) ir gyva veikla lietuviškoje visuomenėje gerbiama daktarui tikrai nesukelia problemų, ką daryti su laisvu laiku. O juk dar auga šeima, kuriai čia reikia budresnės ir dažnesnės tėvų akies, negu kad savo laiku to reikėjo Lietuvoje. Savi namai, kiekvienas žinome, ir visokių darbų parūpina. Tačiau gal sunkiausiai jo pečius slegianti našta yra nuolatinis rūpinimasis ateitininkija, kurios aplinka ir gyvenamasis laikotarpis taip labai skiriasi nuo nepriklausomos Lietuvos dienų.

Malonu, kad Federacijos vadovas sutiko atsakyti į keletą jam pateiktų klausimų, kurie svarbūs ateitininkam, bet kartu gali būti įdomūs ir šio laikraščio skaitytojams.



Amerikos Lietuvių Tarybos valdyba 1969 m. Sėdi iš k.: P. Dargis, E. A. Bartkus—pirms, L. Šimutis—garbės pirm., teis. J. Zūris, E. Vilimaitis; stovi: dr. V. Šimaitis, J. Jasaitis, L. Juras, J. Talalas, dr. K. Šidlauskas, dr. J. Valaitis, T. Binstrubas. Nuotr. V. Noreikos

1. Iš visų Ateitininkų Federacijos vadų išėjimoje savo darbu esate arčiausiai tą postą turėjusių žmonių anuometinėje Lietuvoje. Kokie skirtumai ir sunkumai, šį uždavinį vykdant, Jūsų jaučiami tarp anų laikų ir šių dienų sąlygų?

Atsakymas. Lietuvoje didžiulio ateitininkų buvo Federacijos vadų fizinei artumui, todėl vadai galėjo gerai pažinti jų sugebėjimus ir jausti sąjungos bei korporacijų veiklos pulsą. Šiandieną at-kai yra išsiskirstę ne tik po plačiąją Šiaurės Ameriką, bet ir po Europos kraštus, Australiją ir Pietų Ameriką. Kelionės galimybės esant labai ribotoms, sunku įžvelgti įvairių kraštų at-kų pasikeitimus ir jų priežastis. Jaučiu asmeninės ir grupinės komunikacijos stoką su didele at-kų dalimi. Deja, lietuviškoji spauda teatspindi tik mažą ateitininkijos veiklos dalį.

2. Esate jau įpusėję šiose pareigose savo pirmąją kadenciją. Kurios sąjungos veikla per tą laiką Jums teikė daugiausia patenkinimo ir kuri šiuo metu Jums kelia daugiausia rūpesčių?

Ats. Pirmoji kadencija, neabejoju, bus ir paskutinė. Per visą šį laikotarpį daug pasitenkinimo man suteikė MAS CV ir skyrių veikla tiek Rimui Laniauskui, tiek dabar Algiiui Putteriui vadovaujant. Savotiška krizė ar sąmyšis buvo jaučiamas 1967-68 studentų veikime, tačiau, Antanui Razgaiciui perėmus sąjungą, ši krizė fazė užsibaigė ir prasidėjo gyva ir pozityvi veikla. Reikia dėkoti visai SAS CV už jos veiklos gausumą ir sumanumą, todėl visai nesistebėtina, kad šią valdymo suvažiavimą perrinko naujai kadencijai. 1969 lapkričio 1-2 dalyvavau ištisose SAS suvažiavimo programoje ir, turėdamas pasakyti, žavėjaisi studentų geru galvoju, gyvu dalyvavimu ir lietuviškumo gilumu — studentai yra tikri ateitininkai.

Abiem sąjungom daug padeda kursų ir vasaros stovyklų rengimas, kuriuose kun. St. Ylos, tėvo Ged. Kijausko, Ant. Sabalio, Elig. Sužiedelio, dr. Vyt. Vynganto, Pov. Zumbakio ir keletu kitų įtakoje dažnai atsitinka persilaužimas — gyvas ateitininkijos identiteto pajutimas. Rūpesčiai, susiję su ASS CV, galop taip pat pasibaigę, vienok vyresnieji at-kai yra

dažnų problemų šaltinis.

3. Kaip jau esame girdėję, 1970 įvyks Ateitininkų Federacijos kongresas. Tad ir tolimesnis klausimas: kur šis kongresas įvyks, kokios apimties jis bus ir ko iš jo galima tikėtis pačiai Federacijai ir lietuviškajai visuomenei?

Ats. Visi at-kų kongresai buvo didelės apimties ir reikšmės. Todėl galima tikėtis, kad ir 8-sis visos ateitininkijos susibūrimas pasireikš kūrybingumu ir ištikimybėmis idealams. Jis duos naują ir galingą veiklos impulsą ir kryptį. Neabejoju, kad šimtai jaunimo ir vyresniųjų suvažiavus į Chicago 1970 rugsėjo 4-7. Išrinktieji atstovai ir ypač jaunimas suplauks į Dainavą jau rugpjūčio 30, ten ir prasidės kongreso darbų sesijos, o iš Dainavos visi vyks į laisvojo pasaulio lietuvių sostinę didingai jaunimo šventei. Visai išeivija turėtų džiaugtis tokiu jaunimo pasireiškimu, nes tai ir visos išeivijos ateities laidas.

4. Jums tenka vadovauti organizacijai, kuriai gal sunkiausia prisiderinti svetur. Kurie iš turimų penkių ateitininkų principų, Jūsų manymu, šių laikų sąlygose labiausiai nukenčia? Kaip turėtume elgtis, kad, išskodami naują savo veiklą metodų, nepažeistume pačių esminių savo ideologijos pagrindų?



Prof. Justinas Pikūnas

Ats. Mielas Vytautei, tai puikus klausimas plačiom diskusijom. Bandysiu tik kai ką paliesti. Stai kas esmėje. Ateitininkija yra dinamiškas jaunimo sąjūdis, todėl visai nemanyčiau, kad jai būtų labai sunku prisiderinti išeivijoje. Šiuose kraštuose jau gimę daugiau negu pusė ateitininkijos. Sunkumus išgyvena tik vyresniųjų at-kų dalis, gi abi jaunimo sąjungos prisiderinimo sunkumų vargu ar pajunta.

Jeigu katalikiškumas ir tautiškumas yra pradiniai ir esminiai principai, susiję su ateitininkiškuoju identitetu, negalima savo ideologijos pagrindų? (nukelta į 4 psl.)

J. Kajecko, Lietuvos atstovo, sveikinimas JAV lietuviams

Kalėdų švenčių ir Naujųjų 1970 metų proga giliai nuosirdžiai prisimenu visų geros valios lietuvių veiksmų, organizacijų, kraštininkų, kultūrininkų bei pavienių asmenų energingą veiklą Lietuvos labui 1969 metais.

Ton veiklon įdėta daug širdies ir pasiaukojimo. Tai rodo ne tik mūsų tautiečių didelį prisirišimą, ištikimybę ir meilę tėvynei, bet ir didelį ryžtą. Tąja veikla siekia, kad Lietuva vėl atgautų laisvę ir nepriklausomybę ir kad pagerėtų pavergtųjų lietuvių likimas.

Giliu nuosirdumu visiem dėkoju už aukos gėles tėvynei Lietuvai.

Kartu taip pat dėkoju visiem geraširdžiam tautiečiam už man pareiktus sveikinimus bei linkėjimus Kalėdų švenčių bei Naujųjų 1970 metų proga.

Iš savo pusės giliai nuosirdžiai sveikinu visus geros valios lietuvius su Sv. Kalėdom ir Naujaisiais 1970 metais.

Te dangaus palaima lydi jus visus asmeniškai ir darbe Lietuvos gerovei.

J. Kajeckas,
Lietuvos atstovas

Pavergtųjų Europos Tautų seimo sveikinimai

Naujųjų metų išvakarėse Pavergtųjų Europos Tautų Seimas siunčia nuosirdžius kalėdinius ir naujametinius sveikinimus bei linkėjimus Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Estijos, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Rumunijos ir Vengrijos tautos.

Paskutinių metų įvykiai akivaizdžiai kalba apie augančią nesantvą komunizmiame pasaulyje. Besitęsias Kinų ir Sovietų skilimas, palydimas karių lyg antyje, bereikėjo užkinti ranką, išsitraukti ir nušėbt. Ontė buvo tikras savo uždavinio; gaivališka viro ir nusiviro ten pat, kur ir Vencė, tik be jokių galvojimų ir sieles sąmyšio. Atiduok gamtai, ką esi jai kaltas, ir bengtats kriukis, o toliau tegu sau Pondzius rūpinas sutvarkyti.

Visa tai Ontė darė ypatingos nuotaikos, kuri reikšėsi visai juo; net ant nugaros galėsi atspėti, koks jis be galo be krašto patenkintas. Ontė sėdėjo prieškalyje, švariai apsilvęs naujo milelio eile, storas, storas kaip maišas pelų ar doklė. Iš užpakalio nebebuvo žymu nei juosmens, nei pečių, ir kuriuos susmuko didelė galva.

(Bus daugiau)

VAIZGANTAS
ZEMAČIŲ ROBINZONAS

(14)

Vincas neginčijo. Jis ir pats seniai jau nusimanė savo "vertastį", kaip jam tarė vienas mieste pabuvęs mandragalvis. Tik pirmą lūpas kietai sučiūpęs tylėjo, kol tai paaiškės kaimynams. Dabar viskas paaiškėjo.

Stai Ontė jo tiesiog bijoti ėmė ir būtų griežtai užsigynęs, jei kas būtų jam tarstelėjęs:

— Kvailiuk, juk tai tu išstatėi šituos rūmus! — Kaip nebūt patikėjęs plytų į kelintą aukštą nešiotojas, kad tai jis savo rankom sukrovė tokią aukštybę, kurios viršų galvą atmetęs bematė.

Stai kaimynai vakarykščio Vencės ėmė nebedrįsti, kiloti jam kepurės ir Vicentui, nebe Vencė, šaukė, o jaunimas šalinis, nes jau į dėdes išėjo.

Vincos rolės per greitai keitė. Čia tik ką buvo vaikiškas pas savo auklėtojus, čia ūmai šeimininkas ir ūkininkas, kad ir robinzonas. Lyg sapną būtų pasapnavęs. Pereitą rudenį dar

niekio nebuvo vertas, o dabar, reg, ką kūma Vaurus kalbą — tūkstančiais vertina, ir kaimynai, matyt, jau tam pritaria.

Vis dėlto Vencė tik apsimetė baronu ir, staciai atsisukęs minkštos odinės atkalties, kaip stipis stirksojo. Nelabai sumedamas ko, jis dabar kone verkė tirorėjo. Jis savo omine juto tebežengias rimtą, o gal net pavojingą žingsnį — iš vaikų į dėdes, ir nustojo kažko labai gražaus, labai malonaus, taip sau lygiems, taip jaunesniems ar vyresniems, — jaunystės. Kol "jaunas" (nevedęs) buvo, siautė jį tirštas vilčių spietlius: vylės pats, vylės merginos jo, karaliaičio, vylės augančių mergelių tėvai su nu žentelio. Dabar viskas vienu matu nukrinta kaip koks paslaptingas šydas ir parodo jį kaip kokią gavėną, buvusį aptaisyti, dabar iš lazdu į šiaudų kūliarišių belikus.

Aplinkui nieko daugiau iš jo nebelieka, kaip pavydėti ir ieškoti vis naujų kliaudžių apkal-

boms. Ką gi daugiau apkalbėsi, kam gi daugiau pavydėsi, jei ne tiems, kas aukščiau stovi, kas skaisčiau šviečia, kas balsiau garsėja, na, kuo visi domėjas, bet atsikąsti negali? Negi Ontė...

— Žinai, kūma, ką aš dabar jaučiu?

— Vo ką? — nustebo senelis. — Ką gi begalima jausti daugiau kaip dirbamą darbą? Padirbsi, nujausi šį, imiesi kito.

— Aš, kūma, jaučiuos lyg nusikirsdamas šaką, ant kurios iki šiol sėdėjau. Ji, tiesa, nebuvo stora, užtat valki: linko, bet nelūžo. O dabar mane sodinate kad ir ant labai storos, bet trapios: ji lūš nelinkdama ir mane užmuš. Taigi ir aš lyg važiuoju ne gauti, bet prarasti. Kūma, man rodos, aš begaliu smukti, ne kilti; nes jei tiek kasmet pakylėčiau kaip šiomet, nebent caro sostą paveldėčiau.

— Dar yra, vakali, kur kilti ir be caro sosto. Mes visi pilki žmonelės, tai reikalingi esame ir šiokių, ir tokių greitulių ir sumanuolių, — nuramino Vincą kūma Vaurus.

Vincas tačiau nenurimo. Jam baisu darėsi, kad gyvenimo srovė neša jį pagriebus lyg galiną upės srovė skiedrele, neat-siklausdama, ar nori tenlink plaukti. Pradėdant nuo vedybų. Jis jaučia nenugalimą trauką sudaryti šeimą, tokią, kokia

jam kažkieno skiriama, o ne savą valia pasirenkamą. Pasirinkimas, pasipiršimas tai tik akių dūmimas sau ir kitiems. Kam to reikia, ne patys žmonės nežino. Ar jis, Vincas, rinkos sau Uršelę iš tarpo daugybės skaičių ir meilių mergelių? Nėmaž. Įkrito į akis, perakis ir kažkurių sielos gilumas ir susilydė ten su jo asmeniu. Dabar ir skirdamas nebeat-skirsi; tokių operacijų jokie chirurgai dar nėra pramane. Kitų moteriškų jis lyg nē matyt nematė, jokios traukos ne-juto į bet tik moterišką; o kiek gražių ir turtinių dviprasmių jam šaipės, į jį žvilgsėjo!

Vincas tuo pirmuoju pamatymu pajuto, kad Uršelė jam skirta, jam palaiminti ar su juo žūti. Nuo to laiko nē nepasvy-ravo, kad gali gi jį ir kitam atitekti. Buvo tikras, kad ne-atiteks, dėl to neajutė reikalo sakytis nei pačiai Uršelei, nei jos tėveliams apie ketinamą są-jungą, nors visais svietais tai štikio.

Jau visi metai, ligi tik Vencės ėmės sau gražų likselį kur-tis, jo pašamone buvo ta nau-ja galybė, lyg koks dangaus pamėnas jo vaizduotėje, ir pa-mažu dengė savim visa kita. Taip tik rodė, kad jis ūkį ku-ria — iš tikrųjų jis dirbo ver-gavo tam pamėnui, kurį jo į-sakomas; kūrė, nes pasidarė kažko pilnas; tiek pilnas, kad

DVIEJŲ PASAKOJIMAI — PEDAGOGO IR ESTETO

Atverčiam poros pasakotojų paskiausius rinkinius — smulkiųjų pasakojimų: A. Giedrius „Smilgas“ ir Jono Zmuidzino „Runcei ir Dandierina“.

Antanas Giedrius — ilgameitis pedagogas, jaunimo laikraščių redaktorius, gausios jaunimui skirtos lektūros autorius — ir „Smilgose“ jaučiasi pedagogas.

Jis pasakoja apie nepriklausomos Lietuvos kaimo ir miesto smulkius žmones — piemenis ir bernus, motinas ir dukteris, tėvus ir sūnus, apie miestų tarnautoją, policininką, rašytoją ir ypatingai apie plėšikus. Tarp jų randa smulkių negerovių, anot autoriaus, „smilgų“, dėl kurių žmonės rūgsta vienas prieš kitą, gadina sau ir kitiems kasdienį gyvenimą. Bet pasakojimų finalai yra pedagogiški savo nuotaika — kerstininkai pasijunta sugėdinti, išnaudotojai ar piktnaudotojai nubauti, nesupratėliai susipratę, nors kai kurie ir per vėly. Finale padvelkia žmoniškumo, giedros, kartais humoro, elegijos nuotaika.

Formoje žymėtini du būdingi ir teigiami ženklai. Vienas — mokyjamas žaisti charakterių kontrastais; pačius charakterius išryškinant dialogais, taikliais, gyvais. Antras — mokyjamas išlaikyti pasakojimą kondensuotai, be ypatingų stilistinių pagrazinimų, ir mokyjamas pasakojimo istorijos tikrąjį motyvą išlaikyti paslėptą iki atomazgos. Pvz., plėšikas Raudonbarzdis, pagarsėjęs kaip svieto lygintojas, kada jis iš girtuotinio vyro atėmė pinigų, o kitą dieną juos slapta atidavė jo žmonai, kada užpuolė banką ir iš jo nieko nepaėmė, tik pareikalavo palūkanas sumažinti, kada policijos vadui pridūrė klapatų plėšiką begaudant ir jam pačiam net arklį pavogė, bet paskui jį vėl grąžino, finale pasirodė ne kas kitas kaip nuovados viršininkas, kuris ėmėsi tokiomis būdais kersyti policijos vadui už lindimą prie jo žmonos. Arba kitame pasakojime apie plėšikus tarnautojas Braulas vieną vakarą Kauno gatvėje buvo plėšiko sulaukymas ir apiplėštas. Bet, pasijutęs drusus, plėšiką Maironio gatvėje prisivijo ir įsakė jam iškelti rankas. Čiupęs iš plėšiko kišenius savąjį laikrodį, patenkintas grįžo namo herojiškai nusiteikęs. Tik namie paaiškėjo, kad laikrodis buvo auksinis ir ne jo, o rytojaus dieną išaiškėjo, kad jis buvo užpuoles ne plėšiką, o savo departamento direktorių.

Iš 15 smulkiųjų pasakojimų — „apsakymų“ prie geriausių tekų žymėti „Smilgas“, „Saulių ir Gagona“, „Raudonbarzdį“, „Aštų pasikalbėjimą“, „Skerdiką“.

(A. Giedrius, Smilgos. Apsakymai. Nidos klubo leidinys. Londonas, 1969, 206 p., kaina

klubo nariam 2 dol., nenariam 25 proc. daugiau).

Jonas Zmuidzinas, ilgameitis konsularinės tarnybos pareigūnas, dabar gen. konsulas Kanadoje, atskirais leidiniais nesirodė nuo 1928 ir 1931 m. Dabariniame pasirodo su pasakojimais iš savo atsiminimų, iš Skardupių, iš parausvės apylinkių. Rinkiny tik 4 pasakojimai. „Runcei ir Dandierina“ tenka daugiau kaip pusė visos knygos.

„Runcei ir Dandierina“ istorija, anot autoriaus, „prasideda Lietuvoje prieš 1905 metų revoliuciją ir baigiasi pirmomis nepriklausomos Lietuvos dienomis“ (51 p.). Iš tikrųjų pasakojimas apima ilgesnius laikus — net nuo Lietuvos buvusių kunigaikščių, kurių viena pora buvo palaidota — paslėpta Skardupių kapinėse ir kurie turi įtakos tolesnei 1905 metų generacijai.

Pasakojimo centrinis asmuo yra Baltrus Laumakys — „labai savotiškas“ ir didelių gabumų neeilinis bernas. Mokytojas Visbaras pašnabzdėdavo, kad „Laumakys esąs kilęs iš Lietuvos didikų giminės“, nors visi žinojo, kad jis užaugęs paplėnėjęs žemėje sulindusio trobelėje. Jis turėjo tiek geras rankas, kad visa apylinkė jį ausrarankių vadino. Ir buvo tiek išmintingas, kad ir Skardupių klebonas teiraudavosi jo nuomonės. Bet daugiausia jis žavėjo, ypačiai jaunuosius, pasakojimais apie vaiduoklius Runcei ir Dandierina, kurie ėmė vaidintis, kai jų kapų akmuo buvo nukeltas. Pagal Baltraus pasakojimą vaiduokliams buvo ir realus pagrindo — kai atvyko iš Petrapilio ir Krokuvos tyrinėtojai, jie rado kape urnas ir karstą su įrašais, iš kurių padarė išvadą, jog tai kunigaikštis kilęs iš žmonės. Pagal Baltraus pasakojimą, tie vaiduokliai kalbėdavosi apie praeities laikus ir apie geresnius laikus, kurie ateis Lietuvai. Tas Baltraus pasakojimas pynė ryšį jaunimo galvos tarp Lietuvos praeities ir ateities, kėlė nuotaikas patiem prisidėti prie tos ateities kūrimo. Pirmą progą pasireikšti buvo 1905 metų revoliucija. Baltrus ją atvirai kurstė, buvo sumatęs ir išvežtas, bet jo sėkla paliko jaunųjų širdyse, ir iš jų atsirado tie, kurie ėmė priešintis pirmojo pasaulinio karo laikų vokiškajai okupacijai, kurie nepriklausomybės pradžioje pirmieji iš Skardupių išėjo savo savoriais ir kautynės prie Jėzo.

Sis pasakojimas yra plačių idėjų pagrindu. Tokio plataus mosto pasakojimą sunku sukoncentruoti, ir skaitytojas pasijunta nutraukiamas nuo vieno epizodo prie kito, vėl grąžinamas prie pirmojo. Viena koncentracijos priemonė sudurtinis, sieksinis sakiny — auto-

rius gausiai vartojamas. Bet jis išleptintam ir pripratintam prie trumpo sakinio skaitytojui pasunkina sekti pasakojimo siūlą. Autorius tą „lengvumą“ skaitytojui bus paaukojęs, tur būt, estetiniams tikslui. Pasakojimais apie antrinius epizodus, apie ežerą nuskenusį varpą, apie karosą, kuris iš keptuvės išsoko ir pro langą atsidūrė laivėje, ir kt. bus norėjęs sudaryti pusiau pasakos, pusiau tikrovės foną.

Jei A. Giedrius čia buvo pavadintas pasakotoju pedagogu, tai J. Zmuidzinui tikėtų pasakotojo esteto apibūdinimas.

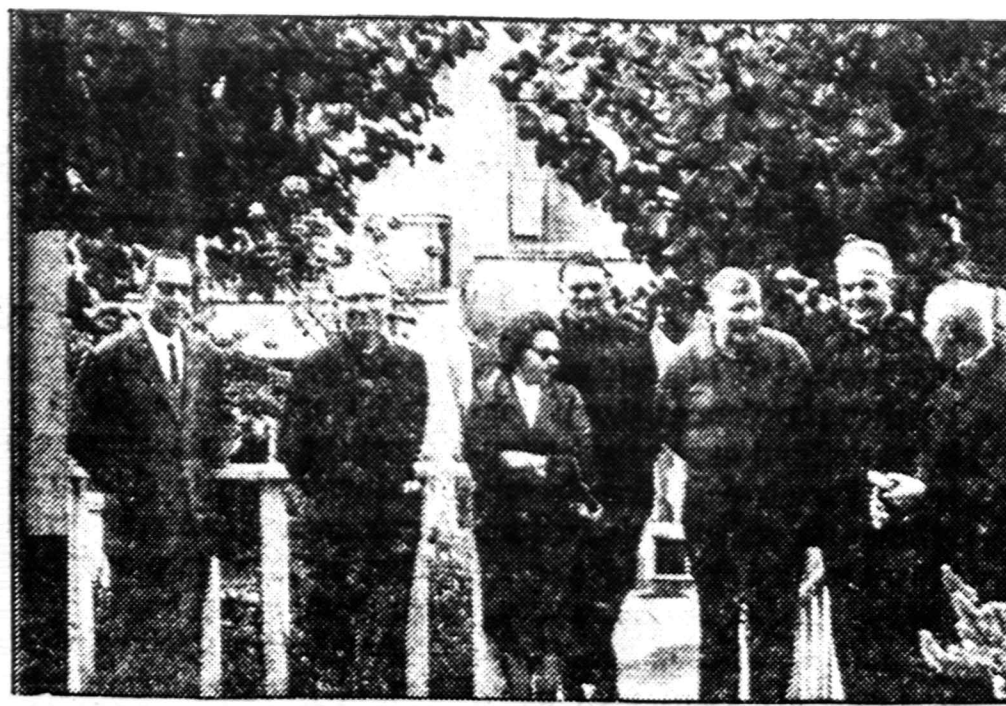
Sugebėjimą sujungti tikrovę su pasaka autorius labiausiai parodo stilistiniame žaidime. Čia žavi ne tiek sudėviški žodžiai, kurių didžioji dalis yra suėjusi į bendrinės kalbos žodyną. Žavi mokyjamas iš tų žodžių kurti vaizdus, gamtos reiškiniam duodant civilizacinio gyvenimo žymes ir negyviems reiškiniam — gyvųjų žymes ir antrai. Stilistiniu atžvilgiu elegantiškiausias ir nuotaikingiausias yra ne pagrindinis pasakojimas, bet „Rausvės“ aprašymas.

Antai prie Rausvės diena: „Diena, saulė išsėgus, spinduliuodama, sau vaikšto kvepiančiais krantais, tartum su radas ta už gintaro plaukų jauna ir daili mergina. O toliau, žingsnis kitas įkalniau, jėgai tarsi pulkas nuotakų šilkus šnera, ir jų bangos paskui bangas dūmaitis rėmė. Nėra reikalo baimintis, kad, atsidūmęs ir naudodami naujus veiklos metodus, pažeistume ideologijos pagrindus. Ideologijos formulavimas priklauso tiek praeičiai, tiek ir ateičiai — at-kai visuomet noromis žengė pirmyn su Katalikų Bažnyčios avangardu. Esu įsitikinęs, kad ir šios dienos jauniesioji at-ja skaito laiko ženklus ir brėžia tolimesnio kelio kontūrus. Kad jie nori būti „drąsiai ir ateičiai žygiuojančiais.“

O naktį: „O kai, būdavo, naktis, debesėlis nusimovus, skaitis ateina, Rausvės veidrodiniam vandenį žvaigždės, mėnulis ir sietynai taip įstabiai atspindinčių ir žeri, kad bežiūrėdamas, neatsigrožėdamas imi ir pagalvoji: „Nejaugi čia ne dangus, o tik jo atspindžiai?“. Šitaip svyruodamas neatsikirsi tada, ir kas ten plauko, kupras rodo iš vandens: juodo deimanto akimis sirdiniai šapalai ar angelai? Ne vien naktį, ir anksti rytą, jei dangus visai nuogas, užtikdavai joje plaukiojančią palaidais plaukais Aušrinę“ (16 p.).

Tas mažas upelis, Šešupės intakas, kurį vasarą, anot autoriaus, kielė perbristų, rado čia literatūrinį įamžinimą. O pats autorius savo nedidele knygele įsiriakio į sudėvių rašytojų eilę, kurią talentingai buvo pradėjęs savo atsiminimais Vincas Pietaris.

(Jonas Zmuidzinas, Runcei ir Dandierina. Nidos klubo leidinys. Londonas 1969, 110 psl., kaina klubo nariam 2 dol., kietais viršeliais 3 dol., nenariam 25 proc. daugiau. Viršelis. Halinos Zmuidzinienės.



Borelis lietuvių pas lietuvių saležiečius Frascati, Italijoje; iš k. į d. dr. J. Gailius, kun. P. Gavėnas, p. Gailiuvienė, kun. dr. V. Kazlauskas, kun. P. Urbaitis, prel. A. Jonušas, prel. V. Balčiūnas. Nuotr. kun. J. Šulco

ATEITININKIJA SKAITO ...

(atkelta iš 3 psl.)

ma manyti, kad visam amžiui turėtų likti tik penki principai, ar kad jų suformulavimas yra tobulas ir todėl nekeistinas. Jau ateitininkijos veiklos pradžioje buvo minimas veiklumo principas; šiuo metu dažnai yra pabrėžiamas kūrybingumo reikalingumas ir prasmingumas, abu susiję su at-jos ideologija, bet nepatekę į jos penkių principų rėmus. Nėra reikalo baimintis, kad, atsidūmęs ir naudodami naujus veiklos metodus, pažeistume ideologijos pagrindus. Ideologijos formulavimas priklauso tiek praeičiai, tiek ir ateičiai — at-kai visuomet noromis žengė pirmyn su Katalikų Bažnyčios avangardu. Esu įsitikinęs, kad ir šios dienos jauniesioji at-ja skaito laiko ženklus ir brėžia tolimesnio kelio kontūrus. Kad jie nori būti „drąsiai ir ateičiai žygiuojančiais.“

5. Katalikų Bažnyčioje dabar vyksta dideli pasikeitimai. Be gimtosios kalbos įvedimo liturgijon, kurie kiti pakeitimai būtų svarbūs ir reikalingi, kad Bažnyčia stiprėtų ir savo uždavinį atliktų? Girdėti iš tikinčiųjų nusiskundimų, kad Bažnyčia lyg ir nebeuodanti krypties, jos vadovai lyg ir pasimetę ar nedrįsta kalbėti dorovės ir net Dešimties Dievo įsakymų klausimais.

Ats. Esu įsitikinęs, kad at-kija sveikina ir džiaugiasi praktiškai visais Katalikų Bažnyčios pasikeitimais. Jeigu Dievo duotas planas ir nėra pilnai įžvelgiamas, jis greičiausiai pasijusmi evoliuciniu keitimusi — ju dėjomu tobulėjimo linkme. Kaip popiežius vengia biurokratijos ir ieško tiesioginio ryšio problema sprendimui su pasaulio vyškupais, taip ir didelė dalis vyškupų vėl ieško tiesioginio ryšio su pasauliečiais. Tai yra didelė pažanga link pilnos bažnytinės bendrijos. Be tiesioginės komunikacijos dialogo prasme, žmonių tautine kalba, darnios bendruomenės kūrimas yra kaip ir neįmanomas. Sis pereinamasis laikotarpis, savaime, turi daug sunkumų, bet jie bus su laiku nugalėti. Tik tuomet pasijus Vatikano II susirinkimo pakeitimų prasmingumas. Nors Dešimties Dievo įsakymų ir dorovės pajutimas yra įspausti į žmogaus prigimtį, jų išugėdymas ir praktikavimas yra visų tikinčiųjų uždavinys — taigi reikia vadų iš dvasiškųjų, bet taip pat ir iš pasauliečių tarpo.

6. 1969 rugsėjo mėn. Ateities (Nr. 7) žurnalo vedamajame lyg ir priekaištaujama, kad sendraugijų užtenka kitų partijų ar organizacijų vadovaujantiems postam, bet jų pritrūksta savos organizacijos reikalui. Prieš kiek laiko, būdamas Detrote, panašų priekaištą darė ir kun. prof. Stasys Yla. Argi dar nebūtų atėjęs laikas pirmiausia susitvarkyti savo kiemą, o tik paskui dairytis kitur?

Ats. Tikrai daugelis vyresniųjų ateitininkų gyvai dalyvauja politinių ir kitų organizacijų vadovavimo darbe, kai tuo tarpu at-kų jaunimui trūksta globėjų,

taip pat kartojasi sunkumai su vietinių valdybų ir galop ASS CV sudarymu. Jeigu vyresnieji veikėjai dalyvauja at-kų veikime ir bent karts nuo karto jam vadovauja, tuomet labai gerai, kad jie nepasilieka vien savuose rėmuose, bet rūpinasi ir kitų, ypač bendrinųjų organizacijų geroje. Vienok jie turi prisiminti, kad at-kam negali vadovauti kitų organizacijų veikėjai — ši pareiga krenta tik saviesiems. Negalima apleisti gausaus ateitininkiškojo jaunimo, nes čia kuriama at-kijos ir lietuviybės ateitis.

7. Paskutinis, gerbiamas Profesorius, lyg ir parapinis klausimas. Esate Detrotei sendraugijų kuopos narys, kad ir pats iškiliasias. Ko ypatingai pageidautumėte iš šios kuopos narių tiek visos Federacijos, tiek šios kuopos veiklos atžvilgiu, ypatingai geografinėi padėčiai esant?

Ats. Tokiam dideliame sendraugijų būry nesu iškiliasias, vienok pageidauju daug iškilumų ir gyvos veiklos iš visų. Štai artumoje — Dainava, atkuriamoji lietuvių tautinė parapija su kultūros centru, tūrmė gausias grupes jaunųjų, jaunių ir moksleivių — reikia daug pastangų, kad užbaigtume, kas ne užbaigta, kad auklėtume jaunimą ir būtume jam pavyzdžiais, kad išugdytume darnią lietuvių bendruomenę, kuria galėtų džiaugtis ir kitų kolonijų lietuviai.

Sia proga jaučiu pareigą padėkoti profesorui Pikūniui, kuris neatsisakė pasidalinti viena kita mintimi su mumis, nors ir būdamas labai užimtas. Džiugu, kad, jam vadovaujant, ateitininkija stiprėja ir duoda gražių vilčių ateičiai.

Vyt. Čižauskas

Vaižganto vertinimas

(atkelta iš 2 psl.)

— parodyta rašinio gale. Esą, jei Vaižgantas nebūtų miręs septyneri metai prieš „socialistinę Lietuvos išvadavimą“, tai be abejoj būtų galiausiai nusikratęs savo iliuzijų ir būtų stojęs į aktyvių naujo gyvenimo statytojų gretas. Ir straipsnio pradžioje autorius teisinosi, kodėl net ir apie tokį J. Tumą galima net ir komunistams pakalbėti. Pirmą papasakojo, kaip J. Šliūpas pagrindė savo nemelėjęs višiams kunigams, be išimčių, taigi ir Tumą tik gerbęs, bet nemylėjęs. O tada pareiškė: „Savasias išlygas dėl J. Tumo, aišku, būtinai turime pareikšti ir mes — tarybiniai žmonės. Pritardami Vaižgantui ten, kur jo visuomeniškumas ir jo patriotizmas sutapo su lietuvių liaudies ir visų darbo žmonių reikalais, mes ryžtingai atmėtume jo nacionalistinius ir klerikalinius prietarus, mėginimus sutapatinti visuomenės labą su lietuviškos buržuazijos ar net reakcingiausios jos sluoksniu labu.“

Sios deklaracijos prasme doc. J. Zinkus „skrodžia, operuoja ir dezinfekuoja“ kun. J. Tumą, bet rodydamas ne tik tą, ką jam palieka, o ir viską, ką atmeta... Straipsnio gale pateiktas ilgas naudotų šaltinių sąrašas (į rusišką žurnalo variantą nedėtas), kad paties autoriaus tai būtų gliai pasinėrusio į Vaižgantą laiško atmosfera. Apyspirtai padvelkė ta atmosfera netgi Komunisto puslapiuose, 1969-tais metais... (Elta)

LIETUVIŠKOS PLOKŠTELĖS

Aukuras: Kalėdos Lietuvoje, Tau brangi tėvyne, Lietuvos paukščių daina, Tekėj saulelė, Lopšinė lelytei, Grįšim grįšim, Daina apie avižą, Dainuojanti jaunystė, Pavasaris, Rudenėlis, Žiema ir Vasarėlė: deklamacijos ir dainos su solistais, Vysk. Valančiaus lituanistinės mokyklos mokinių choro pritariant kanklėmis Stereo, galima naudoti ir mono, kaina 5 dol.

„Dainuoj jums, Aurelija“. Mano gitara, Meilės ilgesys, Melsvas drugelis, Vandens lelijos. Aukso žiedai, Ažuolų šlamesys, Baltos rožės, Einu namo, Vasaros lapai, Jau niekad ir Mama. Lengvos muzikos plokštelę kurią įdainavo A. Paukštelienė. Stereo, galima naudoti ir mono, kaina 5 dol.

Palangos Juzė, ilgo grojimo Hi-Fi nauja plokštelė. Vaidina profesionalai aktoriai žemaičių tarme. RCA gamybos. Įvadas M. Jonynienės, angliškas tekstas S. Makaitės. Kaina 5 dol.

Prof. Vytauto Bacevičiaus, kosminės modernios muzikos plokštelė, kur pats autorius kompozitorius atlieka 11 savo kūrinių su pianinu. Mono, kaina 5 dol.

Sol. Antanas Pavasaris, tenoras. Dainų ir arijų recitalas. Šauksmas, Nemunėlis, Tušti paliktieji namai, Ten mano tėvyne, Lietuvos laukai, Tykiai, tykiai, Dainos, muzika ir gėlės. Arijos iš operų: Eugenijus Onieginas — Čaikovskio, L. 'Arlesiana — Cilea, Pajacai — Leoncavallo, Meilės elektras — Donizetti, Tosca — Puccini. Perly ieškotojai — G. Bizet. Žydė — Halvey. Kaina 5 dol.

Sol. Janina Liustikaitė įdainavo operų arijas ir dainas: Adriana Lecouvreur — muz. F. Cilea; Mefistofelis — A. Boito, Perly ieškotojai — G. Bizet, La Bohème — G. Puccini ir La Wally — A. Catalani. Mergaitės troškimas ir lietuviška daina — abi Fr. Chopin; Kur prapulė tas kelelis ir Abejonės — Al. Kačanausko, Ne margi sakaleliai — J. Tallat Kelpšos, Tykiai, tykiai, viena liaudies daina, harmonizuota Br. Budriūno, ir Dobilėlis — A. Vanagailio — V. Jakubėno. Mono, kaina 6 dol.

A. Sabaniausko įdainuota Nr. 3. Rose Mary — fokstrotas, Pasakykite mergelei — tango, Sunku gyventi — valsas, Pasakė — tango, Varpų daina — tango, Mano svajonė — valsas, Neliūdėk, motule — tango, Kai smuiku groji — tango, Siuntė motinėle — valsas, Mariu-Marytė — valsas, Senjorita — valsas ir Saulėta diena — valsas. Mono kaina 5 dol.

Antras literatūros vakaras, dalyvauja: Ada Karvelytė, A. Kairys, G. Babrauskienė, J. Vaičiūnienė ir dr. A. Sešplaukis. Įskaityta: Be motinos, Gyvenimas, Gimtasis sodžius, Svetur, Jaunystė, Pabudau, Joninės, Daina be laukų, Po tėvelio kepurę, Metai, Kraštas, Nemarioji legenda, Vakaras, J. Nemuną, Pūgos, Žmogus, kuris gyvena, Brolis ir sesuo, Trečioji žaidžia, Ryto čiulbėjimas ir k. Mono, kaina 5 dol.

G. Vasilaišienės įdainuota: Vai gražu, Gėlės iš šieno, Lopšinė, Daina prie upelio, Išdykęs rudėlis, Kregždutė, Lakštingalos giesmė, Kalnų pievenaitė, Pievoje žolėlė žaliavo, Jei tu myli, Mergaitė ir paukštelis. Mono, kaina 6 dol.

ir dezinfekuoja“ kun. J. Tumą, bet rodydamas ne tik tą, ką jam palieka, o ir viską, ką atmeta... Straipsnio gale pateiktas ilgas naudotų šaltinių sąrašas (į rusišką žurnalo variantą nedėtas), kad paties autoriaus tai būtų gliai pasinėrusio į Vaižgantą laiško atmosfera. Apyspirtai padvelkė ta atmosfera netgi Komunisto puslapiuose, 1969-tais metais... (Elta)

Rūtos ansamblis ir sol. Lionė Juodytė dainuoja: As mėgstau mėlynąjį dangų, Kaip gražiai žiba žvaigždutės. O kai aš. Saikyki, upeli, Džinguliukai, Ko ludi, berželi, Sveiki, broliai, Greitai išvažiuosiu. Aš berniui nesisūliau, Kur banguoja Nemunėlis, Ar negaili, seserėle, rūteliu. Pasakyk, cigone miela. Kai aš grėbiau lankoj šieną, Ant melsvo ežero bangų, Tur berniui vieną mintį ir Kaip slaptinai. Mono 3 dol. Stereo 4.50 dol.

Mano Gimtinė. Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys. Tėvyne Lietuva, Aukštinis ruduo, Sningant, Rudens pasaka, Smalsuoliai, Du miestai, Kai tik vėsnios bals, Užumarsa, Lietuviškas letkis, Suk, suk rateli, Vilniaus stogai, Trio baloje, Miško takais, Mano gimtinė. Išpildo sol. V. Noreika, D. Mažeikaite, D. Cibulskytė, J. Baranaukaitė, E. Kuodis ir kiti, orkestrui palydinti. Kaina 5 dol.

Sigutė, pasakos ir dainos vaikams. Dainuoja A. Paukštelienė: Milžinų šalis, Karta karalaitis, Tindy o tindy, Žiema, Miegokli vaikeliai, Striukis beuodegis, Sigute ir Liepsnabarzdžio daberdis. Stereo, galima naudoti ir mono. Kaina 5 dol.

Lietuviškos Giesmės. Giesmė į Siluvos Mariją, Varpas kad būčiau, Tėve mūsų, Sv. Kazimierai, Sveika Marija, Gaiestingoji Marija, Sveika Marija, Motina Dievo, Mano malda, Iš šios mūsų žemės, Skaisčiausioji mūsų Marija, Kad širdį tau skausmas, Jėzau pas mane ateiki. Išpildo sol. A. Brazis, L. Stukas su žibuoklių moterų oktetu, akomponuojant A. Kačanauskui. Stereo, bet galima naudoti ir mono, kaina 4.50 dol.

Lietuvos Nepriklausomybės 50ties metų paminėjimui prisiminti: Pulkim ant kelių; Marija, Marija; Šventas, Šventas; Malda už tėvyne; Lietuvos himnas; Graži tu mano tėvyne; Mano malda; Palikta šalis; Kur giria žaliuoja; Nemunas. Išpildo solistai ir parapijų chorai. Kalbos prel. Kemžio, vysk. V. Brizgio, St. Bačkio, vysk. Boland, W. Rodino ir kit. Stereo, bet galima naudoti ir mono, kaina 4.50 dol.

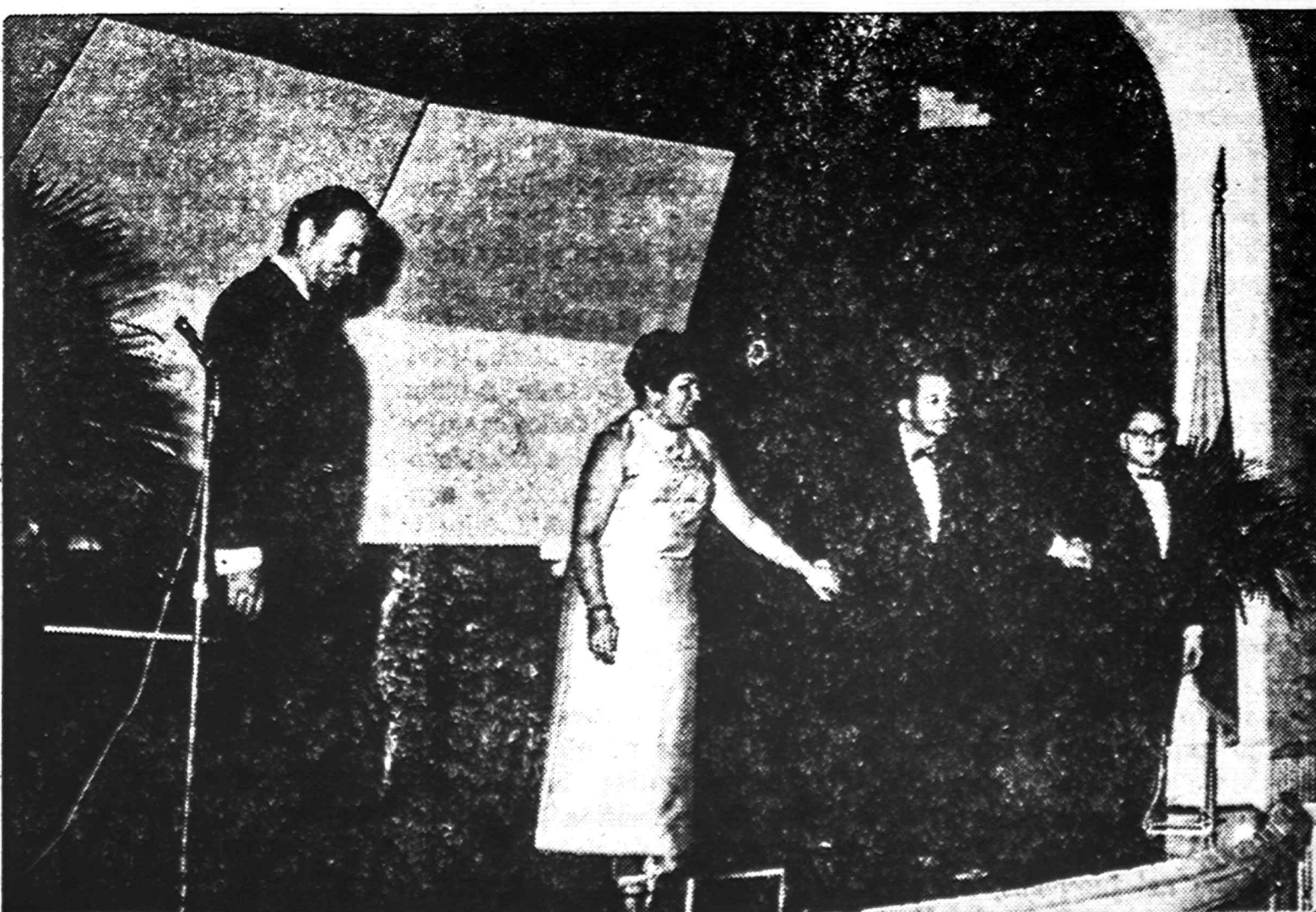
D. Doliskio įdainuota Čigonės akys, Leisk man, Kariškas vaizdelis, Onyte, einam pašokti, Lietuvaite, Sudiev, sudiev ir Aš myliu, fokstrotai, Gegužinė polkutė, Su armonika į Braziliją — lengva muzika ir Palangos jūroj nuskenudo mano meilė. Mono, kaina 5 dol.

Pupų dėdės ir dėdienės šokių dainų rinkinys. Anūku, Kretingos, Mariampolės, Pupų dėdės, Razaliūtes, Merkinės ir Obelių polkos. Sužadėtiniai, Sekminių ir Gardus alutis valsai. Gieda gaideliai ir Gražus miško būdas — lengva muzika. Mono, kaina 5 dol.

Nr. 1. Sol. V. Noreikos įdainuotos dainos ir arijos: Piovė lankoj, Vai ir prijodo, Kad ašėjau uyltėlen. Koks ten lengvas poilsėlis, Ralio karvytės mano, Generalia aš išginiau, Saulute motinute, užtekėk, Kai aš mažas buvau, Siū namo, Lopšinė, Zvaigždutė, Stasys, Devintoji banga, Agnus Dei, Ave Maria ir Funiculi funcula. Mono. Kaina 5 dol.

Nr. 2. Sol. V. Noreikos Lietuviškos dainos ir operų arijos: Kur bakūžė samanota, Ugnelė, arija iš „Meilės eliksyro“, L'Arlesiana — Frederiko romansas, Nemunėlis, Arlekino serenada iš „Pajacų“, arija iš „Rigoletto“, Tris dienas, tris naktis, arija iš Toskos, Surdata N'Namuratto (A. Canio), Dicitencello Vuie — (F. Falvo), Bernužė, nesvolio, Pradalgičia. Kaina 6 dol.

Sios bei kitos lietuviškos muzikos plokštelės gaunamos Darbininko Spaudos kioske, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. (Siuntimui pridėdama 50 c., Kanadoje 1 dol.).



Chicago lietuvių operos solistai, koncertavę lapkričio 23 Hartforde, kai buvo minima Lietuvos kariuomenės šventė. Iš k. į d. Jonas Vaznelis, Danutė Štankaitytė, Stasys Baras ir pianistas Alvydas Vasaitis. Nuotr. A. Jaro

Parapijų tarybų teisės ir pareigos

VYTAUTAS KUTKUS

Detroito arkivyskupijos sinodui pasibaigus, jo nutarimai šiandien vis plačiau ir plačiau įgyvendinami. Dabar beveik visose Detroito arkivyskupijos parapijose jau ruošiamasi parapijų tarybų rinkimams, o kai kurios tarybos yra išrinktos. Kad šis darbas sklandžiau vyktų, arkivyskupija paruošė ir išleido knygutę "Jūsų parapijos taryba", kurioje, remiantis sinodo nutarimais, nusakomos parapijų tarybų teisės ir pareigos. Tačiau tai yra tik gairės parapijų tarybų veiklai, ir kiekviena parapija jas turi sau atitinkamai pritaikyti.

Kadangi tokie parapijų tarybų rinkimai, turbūt, vyksta pirmą kartą Amerikoje, todėl noriu supažindinti su jais šio krašto skaitytojus. Atpasakosiu minėtis arba jas versiu iš minėtų knygutės.

Parapijų tarybų reikalingumą nurodo 3 dokumentai: pirmas Vatikano antrajame susirinkime, ir net 893 pasiūlymai, iškelti diskusinėse grupėse dar pradžioje Detroito sinodo. Tie visi pasiūlymai buvo sutraukti į šį vieną pasiūlymą, kuris skaito: "Visos parapijos turi įsteigti pasauliečių komitetą ar tarybą, kuris turi atsakomybę ir teisę tvarkyti administracinius reikalus. Sudėtis, rinkimų tvarka ir kitos specialios komiteto teisės privalo būti išsprendžiamos demokratiniu parapijų balsavimu". Už šį pasiūlymą Detroito arkivyskupijoje balsavo 304.849 asmenys, prieš — 123, 349. Vatikano nutarimų ir šių sinodo balsavimų pasekmėje gimsta mūsų arkivyskupijoje parapijų tarybos. Gairės tų tarybų sudarymui yra gana plačios, kad kiekviena parapija galėtų jas pritaikyti savo specialiomis reikalavimais, tačiau jos užtikrina atvirumą, atstovavimą ir veiksmų laisvę.

Pagrindai

Siūlant šias gaires, yra prieleidiama:

Kad dabartinės parapijos organizacijos reikalingi stambūs pakeitimai, kadangi daug parapijų iki šiol buvo tik labai paviršutiniškai paliečiami krikščioniško apaštalavimo ir gyvenimo dvasios.

Kad yra labai pageidaujamas ir teologiskai pateisinamas visų Dievo žmonių (kunigų, vienuolių ir pasauliečių) nuosirdus įsijungimas į visapusišką parapijos gyvenimą.

Kad pasauliečių įsijungimas į parapijos gyvenimą būtų daugiau nei patariamasis balsas, t. y., kad jie dalyvautų ir sprendžiant, ir siūlant, ir programas įgyvendinant.

Kad pasauliečiai įsijungtų ne tik į mediaginius reikalus, bet kad taip pat jie turėtų būti įjungti į dvasines, auklėjimo ir bendruomeninės atsakomybės sritis.

Kad pagal dabartinius kano-nus toks pasauliečių įsijungimas neprivaltų mažinti pilnos paskirto klebono atsakomybę, nes jis yra vienintelis atsakingas asmuo prieš mūsų kardinolą arkivyskupą už visapusišką parapijos gyvenimą ir jos veiklą.

Kad nebūtų steigiamos parapijų ar arkivyskupijos tarybos, kol nebus gerai supažinta su Vatikano antrojo susirinkimo dokumentuose tam reikalui numatyta auklėjama programa.

Kad daugeliu atvejų gali ilgai trukti, kol bus sudaryta tokia parapijos taryba, kuri patenkins įvairius visų suinteresuotųjų parapičių norus. Todėl pradžioje pageidaujama nusakyti artimiausios ateities tikslus ir tik vėliau juos plėsti, jei gyvenimas to reikalauja, kad galutinai parapijos taryba su atsinaujinusia parapija sudarytų tokią bendruomenę, kokios visi parapičiai pageidauja.

Kad parapijos didumas, vietovė, rasinis ir etnis jos sąstata, tradicijos, ekonominė parapičių padėtis, kunigų ir pasauliečių nuomonės nustatys, kokia ir kiek veiksminga bus parapijos taryba kiekvienoje parapijoje. Todėl ir yra leista turėti daugelį skirtingų metodų, steigiant parapijų tarybas.

Svarbiausios sąlygos

Sėkmingam parapijų tarybų steigimui reikalinga:

Kad klebonas aktyviai remtų tokios tarybos steigimą savo parapijoje.

Kad parapijoje būtų užtenkamas skaičius suprantančių ir at-

sivadusių vyrų ir moterų, kurie darbuotųsi tokiom tarybom steigti.

Pavojai

Dažniausiai sutinkami pavojai, steigiant parapijų tarybas:

Jei į parapijos tarybą nebus įtrauktas didesnis skaičius pasauliečių, taryba neturės pasiskaidymo.

Jei parapijos taryba bus daugiau klebonų kontroliuojama, bet ne bendradarbiaujama organas, parapijai neišeis tai į naudą, nes laisvė ir atsakomybė turi eiti ranka rankon. Tiksliai pasitikėjimas ir pagarba vienas kitam išugdys susipratimą tiek pasauliečių, tiek ir kunigų tarpe.

Parapijos taryba neturėtų tapti pasenusių ir nereikšmingų parapijos organizacijų tase. Betgi taryba taip pat neturėtų griebtis išstumti visų tų savanorių grupių, kurios per daugelį metų palaikė parapijas. Turėtų būti pasirinktas vidurio kelias, vertinant buvusias organizacijas ir visa, kas buvo vertinga seniau, derinant su naujomis idėjomis.

Nors ir labai svarbus uždavinys yra kunigų įgalinti dirbti tik ganytojišką darbą, parapijos taryba visvien negalės jų pakeisti daugumoje jų darbų. Per ilgesnį laiką jų darbas ga-

lės būti paskirstytas, atjaunintas, tačiau jie visvien pasiliks centriniais asmenimis parapijos bendruomenės formavime, nežiūrint, kaip stipri pasidarys parapijos taryba.

Nustatant parapijos tarybos formą, neturėtų būti stengiamasi pamėgdžioti politinę valdžios formą, norint išlikti "demokratiškais", nes, lyginant su politika, parapijos bendruomenė turi daug skirtingų, ne tik bendrų bruožų.

Uždaviniai

Svarbiausi parapijos tarybos uždaviniai, kurie turėtų būti įtraukti į kiekvienos parapijos nuostatus, yra šie:

Dažnas ir pastovus pasikalbėjimas tarp kunigų, vienuolių ir pasauliečių.

Susipažinimas su svarbiausiais dvasiniais ir žemiškais reikalais parapijoje, apylinkėje ir arkivyskupijoje ir suradimas priemonių tiems reikalams tvarkyti.

Pastovus apaštališkas visų parapičių formavimas.

Pirmumo nustatymas ir parapijos akcija visiem bažnyčios ir žmonių bendruomenės reikalams.

Savitarpinė pagalba, sudarant veiklos programas įvairiom organizacijom ir grupėm.

Visų naujų parapičių įtraukimas į parapijos gyvenimą.

Tarybos sudėtis

Parapijos tarybos sudėtis nebūtinai turi būti vienoda visom parapijom. Dėl to siūloma nustatyti jos sudėtį kiekvienai parapijai pačiai sau. Tiksliai pageidaujama, kad parapijos taryba būtų pačios parapijos įsteigta, t. y., kad tiek kunigai, tiek ir pasauliečiai bendradarbiautų kandidatų parinkime, taip, kad ta taryba taptų turtum pačios parapijos atvaizdu.

Dėl to parapijos tarybos nariai daugiausia turi būti ne paskirti, bet išrinkti. Parapijos tarybos narių skaičius turi būti ne mažiau 7 ir ne daugiau 30, tačiau tam tikrose parapijose gali būti daromos ir išimtys. Tie skaičiai yra rekomenduojami kaip kraštutiniai, norint, kad parapijos taryba būtų veiksminga.

Parapijos klebonas ir jo vikarai automatiškai įeina į parapijos tarybą su balsavimo teise. Jei prie parapijos yra vienuolių, tai jų ne mažiau viena (as) atstovė (as) irgi įeina į komitetą automatiškai.

I parapijos tarybą turi būti išrinktas pakankamas skaičius pasauliečių.

Parapijos tarybos sudėčiai nustatyti siūlomi trys planai:

Parapijos tarybą sudaro į ją automatiškai įeina klebonas, vikarai ir vienuolių rinkti atstovai (es), 2 ar 3 parapičių atstovai, išrinkti visuotiniuose parapijos balsavimuose, ir įvairių komisijų pirmininkai, tų komisijų išrinkti. Apie tas įvairias komisijas kalbėsime vėliau.

Parapijos tarybą sudaro tie patys automatiškai įeina asmenys, 2 ar 3 parapičiai, išrinkti visuotiniuose parapijos balsavimuose, pagrindinių komisijų pirmininkai, išrinkti visos parapijos, ir įvairių organizacijų vadai, išrinkti tų organizacijų narių.

Parapijos tarybą sudaro tie patys automatiškai įeina asmenys, 2 ar 3 parapičiai, išrinkti visuotiniuose parapijos balsavimuose, pagrindinių komisijų pirmininkai, išrinkti visos parapijos, ir įvairių organizacijų vadai, išrinkti tų organizacijų narių.

(Bus daugiau)

JAV LB centro valdyba

Mokslų ir kūrybos simpoziumo proga paruošė Amerikos universitetuose doktoratus įgijusių lietuvių dalinį sąrašą. Sąrašas apima 1950-1969 laikotarpį. Norintieji sąrašą gauti prašomi kreiptis į centro valdybą.



Kun. Juozas Karalius, atšventęs savo kunigystės 50 metų sukaktį

PREL. J. KARALIUS atžymėjo 50 METŲ KUNIGYSTĖS SUKAKTĮ

Sv. Jurgio lietuvių parapijos klebonas Shenandoah, Pa., prelatas Juozas Karalius gruodžio 20 atžymėjo savo kunigystės 50 metų sukaktį. Iškilmingas padėkos mišias aukėjo gruodžio 21, gi pagerbimo banketas bus sausio 19.

I kunigus jis įšventintas 1919 gruodžio 20 Baltimorės katedroje. 1969 spalio 30 jis minėjo 40 metų sukaktį, kaip klebonauja šioje sv. Jurgio parapijoje Shenandoah, Pa.

Gimė jis 1889 sausio 4 Jėse-nauskoje, Lietuvoje. Į Ameriką atvyko 1904. Mokėsi St. Mary's kolegijoje Orchard Lake, Mich., St. Charles seminarijoje, Overbrook. Savo studijas baigė Ka-

Rochester, N. Y.

Kariuomenės atkūrimo minėjimas 1969 m. Rochesteryje praėjo sėkmingai. Prie jo pasisekimo daugiausia prisidėjo gražus būrys tautiečių.

Pirmiausia paminėtinis puišios pamaldos bažnyčioje. Puišios pamokslą pasakė dominikonas kun. dr. T. Žiuraitis, aukštai įvertindamas kūrėjų savanorių laisvės kovų žygius, kraują, auka, bendrą karių dvasią, jo patriotizmą. Mišias aukėjo kun. Liudas Januška. Jų metu su giliu įsijautimu keletą giesmių, net savo komponuotų, sugiedojo solistė Vlada Sabalienė, vargonais palydint muz. Raimundui Obaliui.

Salėje keletą gražių dainelių padainavo moterų sekstetas, bendruomenės choro vedėjo J. Adomaičio paruoštas. Deklamavo ramovėnas Z. Puidokas ir Martinkū Petrukas, jų minėjimo pabaigoje ponios Reginės vadovaujamas jaunimas gyvai ir linksmi pašoko keletą tautinių šokių.

Zinoma, savo šventėje dalyvavo ir patys ramovėnai. Pulk. Liormanas tarė žodį apie lietuvių karių senovę, apie jaunąją kariuomenę nepriklausomybės laikais, svarbesnę jų kovą su Lietuvos priešais, laimėjimus ir aukas, apie partizanų veiklą okupacijos metais ir jų aukas. Kritę kovose už Lietuvos laisvę yra mūsų tautos karžygiai, nusipelnę amžinos pagarbos.

Ramovėnų valdybos, kuri šį minėjimą suruošė, pirm. V. Vitkus paskaitė pluoštą atsiminimų iš 1940 rudenis, kai rusų politrukai kruvinomis priemonėmis vykdė lietuvių karių sukomunizimą, susilaukdami drąsaus pasipriešinimo.

Pasirodo, kad kariai turi nemažai bičiulių, atsilankiusių į minėjimą ir dosniai aukojusių. Iš surinktų aukų pašalpos paskirtos: karo invalidam, laikraščiai Karliui ir radijo klubui.

Ramovėnas A. Cieminis sėkmingai minėjimą pravedė.

Kar. savan. R.L.

IŠ VISUR

— Jonas Daugėla, Liet. valstiečių liaudininkų centro komiteto pirmininkas, kalbės Lietuvos respublikos prezidento Aleksandro Stulginskio minėjime sausio 11 Chicagoje. Jau-nimo centre.

— Solistė G. Vasiliauskiene Australijoje sutiko vadovauti populiariam Adelaidės lietuvių chorui "Lithuania", kuris neseniai atšventė 20 m. amžiaus sukaktį. Ligšiolinis choro dirigentas sausio pradžioje išvyksta nuolatiniam apsigyvenimui į Canberą.

— Solistė Prudencija Bičkienė dainuos prezidento A. Stulginskio minėjime sausio 11 Chicagoje.

— Valerijonas Šimkus, "Laisvosios Lietuvos" leidėjas ir redaktorius, organizaciniais reikalais išvyko į Argentina, Braziliją, Venecuėlą ir Urugvajų. Grįš į Chicago sausio vidurį.

— Algis Kasulaitis, Liet. krikščionių demokratų centro komiteto pirmininkas, pakviestas kalbėti velionio Lietuvos prezidento A. Stulginskio minėjime Chicagoje sausio 11.

— Naujai ruošiamame laisvame pasaulyje gyvenantių lietuvių kunigų sąrašas (Elenche) norima išduoti taip pat ir telefono numerį. JAV kunigai, kurių telefonų nėra "The Official Catholic Directory" ir visi kitų kraštų kunigai malonėkite kuo skubiau prisiųsti savo telefono numerį adresu: Rev. Titus Narbutas, 1922 Leo St., Dayton, Ohio 45404.

— Kazys Vosylis, žymus fotografas-menininkas, Brazilijos fotografų klubo garbės narys, sulaukęs 75 m. amž., lapkričio 30 nuo širdies smūgio mirė Campinas mieste, 95 km. nuo S. Paulo. Velionis ilgus metus buvo dienraščio "Correio Popular" bendradarbis ir foto reikalių tvarkytojas.

— Enciclopedia Lituanica, pirmas tomas apimęs A-C, jau išėjo į parduotuvę. Šiame tome rasite daugelį įvairių bibliotekas ir prenumeratorių. Šį tomą suredavo prof. S. Sužiedėlis, o anglų kalbą tikrino prof. dr. R. Sealey.

— Lietuvių Dienų lapkričio mėnesio numeris, kuris buvo paskirtas Batono rugsėjo su rengtą protesto demonstracijai dėl Molotovo — Ribbentropo pakto prie Jungtinių Tautų atžymėti, Batono pastangomis išsiuntėtas visom misijom prie JT. To numerio (120 egz.), kuriame patalpinta net 17 nuotraukų iš tos demonstracijos su lietuvių menininkais. Jo lėšomis išleista didelis ir stambus veikalas "Introduction to Modern Lithuanian". Visu nuosirdumu jis rėmė ir remia Bal-fo veiklą.

— Prof. dr. Algis Avizienis, Mokslo ir kūrybos simpoziumo pirmininkas, iš Los Angeles trumpam laikui buvo atvykęs į Chicago ir turėjo pasitarimą su JAV LB centro valdybos pirm. inž. B. Nainiu dėl Mokslo ir kūrybos simpoziumo darbų išleidimo, Mokslo draugijos organizavimo eigos ir kitais centro valdybą ir mokslininkus liečiančiais reikalais. Prof. Avizienis pasakojo, kad visur apie šį simpoziumą atsiliepimai yra labai geri.

— Lietuvių Skautų Sąjungos suvažiavimo prezidiumas praneša, kad LSS vadovybės rinkimų balsų skaičiavimas numatomas sausio 14. Bus užskaitomi visi užpildyti balsavimo lapai, gauti iš suvažiavimo dalyvių iki minėtų datų. Dėl kokių nors priežasčių balsavimo lapų negavę skubiai prašomi kreiptis į K. Nenortą, 44 Alban St., Dorchester, Mass. 02124. Telefonas (617) 825-1832.



Philadelphijos jaunūčiai ateitininkai Indian King muziejuje

Adventiniai renginiai Romuvoje

J. LUKOSIUS

Romuva nedaugeliui užsienio lietuvių tampa žinoma iš asmeninio lankymosi Vasario 16 gimnazijoje ar lietuviškųjų studijų savaitėse, kurios net keletą metų čia buvo ruošiamos. Daugumai ji žinoma iš spaudoje pasirodantių gausių korespondencijų. Mat, Romuva yra, galima sakyti, Vokietijos lietuvių bendruomenės ir kultūrinės veiklos širdis.

Buvusių vokiečių didikų senoje pilėje įsikūrusi Vokietijos lietuvių bendruomenės valdyba. Toje pačioje pilėje gyvena apie 80 gimnazistų, kurie mokosi prieš ketvertą metų tautiečių aukomis ir vokiečių vyriausybės parama pastatytoje naujoje rūmose. Abeji rūmai yra gražieji, apie 5 ha dydžio parke su kūdra. Viskas yra mūsų bendruomenės nuosavybė, kuri prieš porą metų pavadinta Romuva.

Naujasis vardas, nors dar nėra įtrauktas į oficialius Vokietijos vietovių pavadinimų sąrašus, jau spėjo prigyti. Jis žino-

mas visiem Vokietijos lietuviams, kurie dar nėra atitūrę nuo savo bendruomenės, o taip pat ir vietos paštui. Pakanka adresu pažymėti kaimo Huettenfeldo ir lietuvių sodybos Romuvos vardus, ir visa korespondencija, siunčiama Romuvoje prisiglaudusioms įstaigoms bei gyventojams, pasiekia adresatus.

Vokiečiam Romuvos vardas matyt, primena Romą. Vienas laiškas, iš Muencheno siųstas į Romuvą, buvo nuklydęs į Italijos sostinę ir iš ten centrinio pašto laišku paskirstymo skyriaus grąžintas į Vokietiją.

Ateitininkų šventė

Seniau adventas būdavo dvasinės santaikos ir pasninko laikas. Per adventą žmonės susilaikydavo ne tik nuo mėsinių valgių, bet ir nuo dainų, šokių ir kitokių pasilinksminimų. Tačiau ir nūnai yra išlikusių giliau šaknis įleidusios krikščionybės tradicijos, sukeliančios rimties ir susimąstymo nuotaikas. Lietuviai, puoselėję iš tėvynės išsivežtus papročius, padedančius išlaikyti lietuviybę, neatsisako ir krikščioniškųjų tradicijų. Tur būt, tą pačią motyvą vedami, ir Vasario 16 gimnazijos moksleiviai ateitininkai savo šventę pasirinko adventą — švenč. Marijos Nekalto Prasidejimo šventę (gruodžio 8).

Nors buvo pirmadienis, bet tą dieną šventė visos Baden-Wuerttembergo krašto mokyklos. Pilies salėje įvyko pamaldos visiem moksleiviams, bet jos skyrėsi nuo kiekvieną sekmdienį kaimo bažnytelėje laikomų mišias aukojų kun. H. Sulcas, asistuojamas gimnazijos kapeliono kun. St. Šileikos. Abu kunigai — jauni saležiečiai, Altorius papuoštas gėlėmis, o jo fone — tautinė ir ateitininkų vėliavos. Kun. Sulcas pasakė gražų pamokslą apie meilę. Bendruomeninei komunijai buvo pasiruošta iš anksto. Kun. Sulcas kartu su moksleiviais paruošė klausimus sąžinės apyskaitai ir apmąstymam. Priartėjus komunijai, atskiri moksleiviai perskaitė juos prie altoriaus. Tie, kurie norėjo priimti komuniją, priėjo prie kun. Sulco ar Šileikos išpažinties. Po to buvo bendra absoliucija. Per mišias buvo giedamos naujos giesmės, kurių žodžius parašė kun. St. Yla, o muziką — F. Strolia.

Moksleivių tekamumas Vasario 16 gimnazijoje yra didelis. Jo pasekmė buvo ta, jog ateitininkų kuopelė sutirpo iki 2 narių ir 5 kandidatų, kurių priėm-

mui į tikruosius narius buvo su-ruošta šventė. Dar 6 moksleiviai stojo į kandidatų, papildymui ištuštėjusias gretas.

Iškilmingam posėdžiui vadovavo kuopos pirmininkas R. Palavinskas. Į prezidentą buvo pakviesti Vokietijos ateitininkų sendraugių pirmininkas dr. J. Grinius, direkt. V. Natkevičius, M.A. skautų atstovas M. Šiušelis, VIII kl., ir evangelikų jaunimo — G. Radionovas, IX kl. Prieš ateitininkų vėliavą įžodį davė 5 moksleiviai: penktokai Romas Zaliukas, Vytautas Poškaitis ir Diana Montvilaitė ir dvi šeštokės Kristinos — Sutkaitytė ir Zutauteitė. Juos teles užrišo dvasios vadas kun. H. Sulcas. Telegramomis pasveikino moksleivių ateitininkų centro valdyba iš Toronto ir Ateities redaktoriaus J. Šliūnas iš Chicago. Buvo akivaizdu, kad naujieji nariai įsijungia į pasaulinę ateitininkijos šeimą.

Sveikinimo kalbas pradėjo dr. J. Grinius. Kreipdamasis į naujuosius narius, jis nurodė, kad jie įstojo į garbingą kovos organizaciją; kovos už kilnius idealus. Ateitininkams teko kovoti nuo pat įsikūrimo iki šių dienų. Organizacija įsteigta 1910, carinės okupacijos pogrindy. Ji buvo daug metų draudžiama ir nepriklausomai Lietuvoje. Sovietinės okupacijos metu ji buvo žiauriai persekiama; daug ateitininkų sumta, kalinta, kankinta ir nužudyta. Okupantai naciai neleido jai laisvai veikti. Dabartinėje Lietuvoje ateitininkų organizacija taip pat uždrausta. Naujuosius narius kvietė būti draugiškais ir nuosirdžiais savo tarpe, išaugti tikraisiais kovotojais už religinius, tautinius ir kultūrinius idealus, tiesiais žmonėmis ir tauriais lietuviams.

Dir. V. Natkevičius kalbą buvo išpuošta ištraukomis iš mūsų poetų eilių. Linkėjo pasižymėti mokykloje gražiu elgesiu ir geru mokymusi.

G. Radionovas pageidavo, kad gražūs pažadai būtų tesėti. M. Šiušelis linkėjo įgyvendinti šiandien duotą įžodį ir laikytis ateitininkijos principų.

Dvasios vadas kun. H. Sulcas perskaitė laikrašty paskelbtą dviejų jaunų italų originalų pasikalbėjimą apie idealus. Ateitininkų yra visame pasaulyje. Juos jungia Omnia instaurare in Christo šūkis. Kaip jį įgyvendinti? Pirmiausia reikia Kristų pažinti ir pamilti, o tada paaiškės ir kelias į Jį.

Po iškilmingosios dalies staliui buvo apkrauti skaniais užkandžiais, paruoštais ateitin-

kų globėjo mokyto. V. Bartusevičiaus, M.A. su savo Onomis (žmona ir mama). Užkandžiaujant, sąmojai keitėsi su dainomis.

Adventiniai apmąstymai

Gruodžio 13 gimnazijos valgykloje, kur mokiniai kasdien 4 kartus papildė savo fizinę jėgą, buvo susirinkę evangelikai pasistiprinti dvasiškai. Apmąstymam vadovavo iš Bad Godesbergo atvykęs kapel. kun. J. Urdzė ir evangelikų jaunimo ratelio vadovas bei tikybės dėstytojas mokyto. Fr. Skėrys. Pokalbiai vyko prie kavutės, kuri buvo skirta ne pasismaguriavimui, bet adventiniam susitelkimui, pasireiškusiame Evangelijos minčių aiškinimu ir religinių giesmių giedojimu. Ant stalų degė žvakutės. Į apmąstymų valandėlę buvo pakviesti gimnazijos katalikų kapelionas kun. St. Šileika ir berniukų bendrabučio vedėjas kun. H. Sulcas, kurie savo kalbomis įsijungė į religinį pokalbį. (Bus daugiau)

Mokslo simpoziumo darbai ir Grandinėlė

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS CENTRO VALDYBA PRANESA

JAV LB centro valdyba gruodžio 18 posėdžiavo Jaunimo centre Chicagoje. Prieš tai kurį laiką nebuvo posėdžių, nes valdybos nariai buvo įtraukti į darbą besirušiant mokslo ir kūrybos simpoziumui.

Bandys išleisti simpoziumo darbus

Tame valdybos posėdyje buvo svarstyta, ar galima išleisti buvusio mokslo ir kūrybos simpoziumo darbus. Nutarta dėti visas pastangas tuos darbus išleisti. Pirmininkas Br. Nainys įgaliojtas tuojau susisiekti su programos vadovais ir visais prelegentais ir prašyti, kad darbus paruoštų spaudai per du mėnesius. Kai turės visą medžiagą, centro valdyba galės konkrečiau apspręsti darbų išleidimą.

Grandinėlės išvyka į P. Ameriką

Clevelando tautinių šokių grupė Grandinėlė yra pakviesta koncertuoti į Pietų Ameriką. Kolumbijos švietimo ministerija atsiuntė pakvietimą. Paskui ansamblis keliautų į Venecuėlą. Grandinėlės vadovybė kreipėsi į centro valdybą, kad ji kelionę globotų ir padėtų sutelkti reikiamas kelionei lėšas. Reikėtų sumokėti kelionės išlaidas, o pragyvenimo išlaidas sumokėtų kvietėjai.

Tokios kelionės daug priside-



ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

Adv. Dr. M. ŠVEIKAUSKIENĖ sutiko šiam laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojams. Klausiant reikia pažymėti, ar skaito Darbininką. Klausimai siųsiti jos adresu: Dr. M. L. Šveikauskas — Attorney-at-Law, Cooperative Bank Plaza, 1864 Centre Street, West Roxbury, Mass. 02132.

TOKIOS BYLOS NĖRA LENGVOS

Klausimas

Praeitą Padėkos dieną (Thanksgiving Day) turėjome svečių iš Kanados. Atvažiavo mano pusbrolis su šeima.

Aš turiu savo automobilį. Norėjau jį paskolinti pusbroliui, kad galėtų apžiūrėti miestą ir aplankyti pažįstamus. Bet jis atsisakė. Esą, be automobilio man būtų sunku važiuoti į darbą ir grįžti namo. Aš, mat, dirbu gre-

timame mieste, o autobusu susisiekimas gana retas ir prastas.

Pusbrolis sakė pasiskolinsias mašiną iš automobilio nuomojimo bendrovės. Taip ir padarė. Pavažiavo dvi dienas, ir viskas buvo gerai. Apžiūrėjo miestą, aplankė draugus.

Sekmdienį vakare, prieš pat išvažiuojant namo, jis važiavo su savo žmona ir mano žmona į pabūvį. Važiuodamas pamatė iš tolo šviesas besikeičiant. Uždėjęs koją ant stabdžių, paspaudė iš lėto, manydamas sustoti palapsniui, bet mašinos stabdžiai neveikė. Paspaudęs iki pat grindų, pusbrolis bandė užtraukti rankinį stabdį, bet, laiku nesusgebėjęs to padaryti, įvažiavo į kito automobilio kairiąją pusę. Anas automobilis važiavo teisingai, per žalias šviesas. Abu automobiliai atsidūrė gatvės sankryžoje susirėmę. Atvažiavo policija, viską surašė ir liepė pranešti atitinkamoms įstaigoms.

Pusbrolis nesusižeidė. Bet abi moterys labai išsigando. Mano žmona nuo to laiko vis negaluoja, skundžiasi nugarą ir sprandą.

Dabar klausimas: jei anos mašinos vairuotojas duos pusbroliui į teismą, juk turės tam reikalingą išmoką, iš kurios mašina bu-

vo nuomota, apmokėti už nuostolius. Ar ne? Bet kas atlygins mano žmonai už jos sužeidimą? Juk ano automobilio vairuotojas važiavo teisingai, per žalias šviesas, tad jis nėra kaltas. Mano pusbrolis važiavo per raudonas šviesas, taigi jis yra teisiskai kaltas, nors viskas atsitiko dėl sutreikavusių stabdžių.

Ar galima automobilį nuomojimo bendrovę traukti atsakomybėn? Juk savo svečio — pusbrolio teisman vistiek ne-trauktume, jei ir galėtume.

Prašau pareikšti savo nuomonę.

Nukentėjęs,
New Yorko valstija

Atsakymas

Viskas priklauso nuo to, ar stabdžiai buvo defektyvūs ir ar būtų galima įrodyti, kad automobilio nuomojimo bendrovė buvo "neatsargi" (negligent). Tamstos pusbrolio ir jo keleivių atžvilgiu. Tokie dalykai įrodomi ekspertizės pagalba. Jei ekspertas būtų tos nuomonės, kad stabdžiai buvo blogame stovyje ir kad nuomojimo bendrovė turėjo progos apie tai žinoti, — tada bendrovė būtų atsakinga už akcidentą. Tačiau be eksperto — mechaniko, kuris, apžiūrėjęs mašiną, pareikštų savo nuomonę šiuo reikalu, Tamsta nieko neįrodyti. Jei automobilis buvo bendrovei grąžintas tuoj po akcidento, dabar gali būti pėvelu ištirti stabdžių stovį.

Tokios bylos nėra perdaug lengvos. Jei Tamstos žmonos sužeidimas nėra perdaug rimtas, eksperto samdymas ir kiti su tokios rūšies byla susiję reikalai gali Tamstai neapsimokėti.

Dėl kitos mašinos vairuotojo ir jo keleivių galimo ieškinio — žinoma, kad Tamstos pusbrolio išnuomoto mašinos savininkas, būtent nuomojimo bendrovė, turės tuo reikalu pasirūpinti.

KNYGOS ANGLŲ KALBA

- Introduction to Modern Lithuanian, lietuvių kalbos gramatika, aiškinama anglų kalba. Skaitymai, gramatikos aiškinimai ir žodyniai. Paruošė L. Dambriūnas, A. Klimas ir W. Schmalstieg. Kietais viršeliais, 480 psl. \$7.00.
- Lithuanian Reader for Self-Instruction, by William R. Schmalstieg and Antanas Klimas. Priedas prie Introduction to Modern Lithuanian. \$1.00.
- Timeless Lithuania by Owen J. C. Norem, B.D., L.L.D. \$4.00.
- Lithuania and Lithuanians, compiled by J. B. B. Bibliography. \$5.00.
- The Balts, by Marija Gimbutas. Ancient Peoples and Places. 286 psl. \$7.50.
- Lithuania 700 Years, parašė A. Budreckis, J. Jakstas, J. Puzinas, S. Lozoraitis, redagavo A. Gerutis. Knyga didelio formato, kietais viršeliais, 474 psl., kaina \$12.00.
- Lithuania under the Soviets, by V. S. Vardys. Portrait of a Nation 1940-65, 300 psl., kietais viršeliais. \$7.00.
- Vytautas the Great—Grand Duke of Lithuania, by Dr. J. B. Končius. \$2.00, kietais \$3.00.
- The War Against God in Lithuania, by Dr. J. Savas. \$1.25.
- Guerrilla Warfare on the Amber Coast, by K. V. Tauras. \$3.00.
- Tannenbergs, by C. E. Jurgėla. The Battle of Tannenbergs. \$2.00.
- The Refugee, by K. C. Cirtautas. \$3.50.
- Crosses, by V. Ramonas, romanas. Kietais viršeliais. \$4.00.
- Selected Lithuanian Short Stories. Lietuvių rašytojų kūriniai. \$5.00.
- Lithuanian Quartet. Barono, Katiliškio, Landsbergio ir šėniaus kūriniai. \$5.00.
- Lithuanian Folk Tales. \$4.50.
- The Herdsman and the Linden Tree. V. Krėvės apsakymai. \$4.00.
- House Upon the Sand, by J. Gliuda. Romanas. \$4.00.
- The Ordeal of Assad Pasha, by I. Šeinius. Satyra. \$2.00.
- Memoirs of a Lithuanian Bridge, V. Kudirkos kūriniai. \$2.00.
- The Maker of Gods, by St. Zobarskas. 10 novelių. \$3.00.
- The Temptation, by V. Krėvė. \$3.00.
- Bobby Wishingmore, by S. Zobarskas. Vaikams istorija. \$2.00.
- The Living Testament of Faith and Courage. Sibiro maldaknygės lietuvių-anglų kalbomis, didelio formato leidinys. Kietais viršeliais. \$3.50.
- Popular Lithuanian Recipes, by J. Dauzvardis. \$2.50.
- Lithuanian Self-Taught, by M. Variakojytė. \$1.25.
- Art Collection of the Lithuanian Franciscan Fathers. \$5.00.
- Lithuania, by V. Augustinas. Albumas iš Lietuvos vaizdų. \$6.00.
- Our Lady of Siluva, by Rev. John C. Jutt. 50c.
- Thaddeus Kosciuszko the Champion of Freedom, by A. D. Yuknis. 50c.
- English-Lithuanian Dictionary, by V. Barvykas (ca. 30,000 žodžių). \$6.00.
- Lithuanian-English, by B. Piesarskas, B. Sveševičius (ca. 27,000 ž.). \$5.00.
- Lithuanian-English, V. Peteraitis. 602 psl. Kietais viršeliais. \$7.00.
- Lithuanian-English & English-Lithuanian išleninis žodinėlis. \$2.00.
- Awakening Lithuania, by Dr. Jack J. Stukas. \$3.00, kietais \$4.00.
- Footbridges and Abysses, a novel by A. Baronas. \$5.00.
- Rejuvenation of Siegfried Immerselbe, a novel by Ig. Šeinius. \$5.00.
- Noon at a Country Inn, by A. Vaičiulaitis. \$4.00.
- Nimblefoot the Ant and Her Adventures, by V. Tamulatis. \$4.00.
- The Deluge, a Love Story of Ancient Times, by M. Vaitkus. \$4.00.
- The Mountain Doves and other African Folktales, N. M. Zobarskas. \$3.50.
- Arens in Amber, Leonardo Andreikaus poezija anglų kalba. \$3.00.
- Eleven Lithuanian Artists in Australia. Kieti virš. Albumo formatais. \$6.00.
- The Way of the Nation, by J. Juodis (paveikslų albumas). \$7.00.
- History of Lithuania, by Dr. V. Vaitiekūnas. \$1.00.
- The Battle of Grunwald, an Historical Novel. \$3.00.
- Lithuania, Land of Heroes, by L. Vailukas. \$4.75.
- The Seasons, by K. Donelaitis. \$3.00 (kietais \$4.00).
- Ambarita, by J. Narutis, pasaka. \$1.00.
- Sonata of Icarus, by Jurgis Gliuda. \$5.00.
- Essays in Greek Politics, by R. Sealey. \$6.00.
- Tundra Tales, Nola M. Zobarskas, ed. \$5.00.
- The Winding Winds, by Bailey. \$4.00.
- The Lithuanian National Revolt of 1941, by Dr. A. M. Budreckis. \$4.00.
- Lithuanians in Canada, by Pr. Gaida, S. Kairys, J. Kardelis, J. Puzinas, A. Rinkūnas, J. Sungaila. Kietais viršeliais, 370 psl., kaina 8 dol.
- The Cemetery of Nations in the Siberian Tundra, by H. Tautvaiša. Kaina 1.75 dol.
- The Green Oak, by Algirdas Landsbergis. Selected Lithuanian poetry. \$5.00.
- The Green Linden, by A. Landsbergis. Selected Lithuanian Folk songs. \$6.00.
- Marian Shrines of Americas, by Titus Narbutas, illustrated. \$3.50.
- Lithuania 700 Years, red. A. Gerutis. 12.00.
- The Lithuanian Woman, red. B. Novickienė. 3.00.
- Spheric and Linear Laws of Geometry, by A. Stelingis. 2.00.

Šios ir kitos knygos bei muzikos plokštelės gaunama:
DARBININKO ADMINISTRACIJA



Dr. Henrikas ir dr. Elena Armonai gruodžio 6 atšventė savo vedybinio gyvenimo 30 metų sukaktį Waldorf Astoria viešbutyje New York. Prie vaisyto stalo iš k. į d. dr. Elena Armonienė, dr. Juozas Kazickas, Erika Steponavičienė, Zigmantas Steponavičius, dr. Henrikas Armonas, Alė Kazickienė, Jadvyga Steponavičienė. Trūksta dr. V. Paprocko su ponu ir konsulo Aniceto Simučio, kurie atvyko vėliau.

J. Bėrnatas

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Po 8 dol.: J. Vilpiskauskas, Richmond Hill, N. Y.; J. Stelmokas, Lansdowne, Pa.

Po 7 dol.: A. Puteris, Toronto, Canada; I. Serapinas, V. Kazlauskas, Chicago, Ill.; A. M. Petkavage, Bayside, N. Y.; S. Pundzevičius, Great Neck, N. Y.; E. Witkus, Brooklyn, N. Y.; J. Baltrus, Du Bois, Pa.

Po 5 dol.: V. Sidzikauskas, Flushing, N. Y.; M. Franco, Rego Park, N.Y., dr. A. Vileita, River Edge, N.J., Starkus, Kearny, N. J.; A. Pocius, Newark, N. J.; J. Shtatas, Waterbury, Conn.; C. P. Vilnis, New Haven, Conn.; K. Kalvaitis, Greenbelt, Md.; M. Bichnevičius, Dorchester, Mass.; A. Indreika, Chicago, Ill.

Po 4 dol.: J. Girevičius, St. Catharines, Canada; J. Ardy, Cherry Hill, N. J.; P. Brazauskas, Paramus, N. J.; H. Kidus, Hillside, N. J.; L. Gostautas, N. Y. City; J. Waitelis, Monticello, N. Y.; C. A. Binkins, Brooklyn, N. Y.; J. Skaruliene, Jamaica, N. Y.; kun. dr. T. Narbutas, Dayton, O.

3.50 dol.: S. Vankauskas, Rendale, N. Y.

Po 3 dol.: J. Galinis, P. Kwarskienė, Richmond Hill, N.Y.; D. Jonaitis, Woodhaven, N. Y.; I. Povilavičius, Yonkers, N. Y.; A. J. Brazinskas, Englewood, N. J.; J. Revukas, Cranford, N.J.; S. Mikaitis, Elizabeth, N. J.; V. Zukas, North Haledon, N. J.; A. Diskenas, Maywood, N. J.; B. Ashmont, Linden, N. J.; B. Udalovas, Irvington, N. J.; J. Bernitsky, Port Carbon, Pa.; Ses. Virginia, Elmhurst, Pa.; kun. Z. A. Smilga, Middletown, Conn.; A. Pakštienė, Dorchester, Mass.; K. Daugvydas, Detroit, Mich.; J. Tamulonis, Nashua, N. H.; kun. J. Graby, Scotia, N. Y.; T. Skrupskelis, Columbia, N. C.; A. Sabaliauskas, Los Angeles, Calif.; E. Jurgutaitienė, Kan. City, Kans.

Po 2 dol.: E. N.Y. vst.: R. Kondratienė, S. Licata, J. Zatorskis, J. Bružas, G. Smalys, A. Masilionis, V. Plausinis, C. Ramanačionis, A. Stuporas, Brooklyn; A. Spačys, A. Reventas, S. Svedas, O. Stagniušas, J. Sodaitis, J. Malinauskas, V. Savukynas, P. Berzetas, G. Luža, Woodhaven; V. Gaigalas, A. Vakselis, S. Rukštelė, A. Simukonis, Richmond Hill; M. Zirlis, J. Baltušaitis, J. Zuras, J. Juška, Rochester; S. Kunkulis, Ridgewood, J. Kundrotas, Bayside, J. Yanushka, Maspeth; kun. J. Baltrunas, Esperance; S. Yermaskis, Port Ewen; A. Skrudys, Fort Plain; M. Zmuidzinienė, Scottsville; J. Alyta, Elmhurst; J. Blažaitis, Massapequa; J. Simutienė, Laurelton; J. Bastis, Ozone Pk.; J. Rūkaitė, Great Neck; N. Baltrušionis, Jamaica; A. Stero, Huntington Sta.; V. Rutkauskienė, Smithtown.

Iš Conn. st.: J. Saliamonas, M. Petrauskienė, A. Zitkus, Hartford; A. Keniausis, A. Padagis, J. Norvilas, Waterbury; A. Mikalauskas, New Britain; J. Butkus, Bridgeport, K. Kaminskas, Ansonia; J. Saulys, Branford, R. Ruseckas, Putnam, A. Setikas, Old Saybrook; V. Kubilius, Vernon, S. Juodaitis, Norwalk; M. Palionis, Essex, A. Griskauskas, Cheshire; Z. Merkevicius, New Haven; A. Lucas, Bristol, P. Davidson, Milford.

Iš N. J. valst.: kun. V. Dabušis, F. Saranka, J. Butėnas, Patterson; dr. M. J. Gentlesk, Hadfield; K. Bakšys, Ridgefield, A. Duda, Milford, V. Lukas, Newark, K. Sipaila, Hillside, K. Jankūnas, Lodi, P. Kasperiušas, Rahway; J. Mikolaitis, Westwood; L. Jurevičius, Linden.

Iš Mass. valst.: J. Baksys, Boston; O. Vaicaitienė, G. E. Mikalonis, A. Gaputis, K. Merkis, So. Boston; J. Sakaitis, P. Mikšys, J. Matušaitis, Worces-

ter; V. Norvaišienė, O. Vaičiūnas, A. Venckus, Dorchester; K. Kalishauskas, Brockton; J. Staciokas, Athol; E. Martišius, Wrentham; K. Gruzdas, Quincy.

Iš Pa. valstybės: M. Aleliūnas, B. Petraitis, Pgh.; kun. C. Batutis, N. Danilevičius, A. Mack, Phila.; M. E. Binkis, Plymouth Meeting, J. Bernot, Irwin; K. Lambertas, Pottstown, A. Zulwitsky, Cressona; K. Krivickas, Clarks Summit.

Iš Kanados: J. Bliskis, S. Zulpas, London; P. Krivinskienė, Hamilton; S. Plučas, J. Raskauskas, Toronto.

Mišrūs: V. Tocilavskas, Z. Krasauskas, M. Roman, V. Sinkevičius, Chicago, Ill.; H. Bajalis, J. Jodelė, Los Angeles, California; J. Barniškis, P. Pauell, Cleve, O.; V. Kasakaitis, Willoville, O.; B. Steponis, Parma, O.; P. Skikunas, Miami, Fla.; E. Chr. Zemaitis, Hollywood, Fla.; E. Chr. Zemaitis, Hollywood, Fla.; R. Zujus, Key West, Fla.; A. Landsbergis, Upper Marlboro, Md.; A. Alukonis, Providence, R. I.; J. Kupronis, Ruston, La.; kun. F. Baltrumas, Ray, N. D.; A. Kalvaitis, Hollowell, Me.; A. Bikulčius, Lewiston, Me.

1.50 dol.: A. Januška, Dorchester, Mass.

Po 1 dol.: Iš N. Y. valst.: G. Koshys, O. Žilinskas, M. Macezinskas, S. Lauras, I. Dudenas, N. Stilsonienė, S. Willworth, J. Gelgota, Brooklyn, G. Matusevičius, J. Kivaris, A. Boiallis, Maspeth; A. Eidukevičienė, F. Sabliauskas, Richm. Hill; B. Bobelis, P. Aleksandravičius, K. Balėnas, J. Liobė, Woodhaven; M. Skirmont, Valley Stream; A. Vikrikas, St. James; E. Prekerienė, Queens Village; A. Goelnderis, Flushing; A. Kvedaras, Jamaica; M. Dirmantas, Glen Cove; Z. Grabnickas, Huntington, Sta.; A. Kairys, Rego Pk.; V. Keiba, B. Velminskas, Rochester, K. Poderys, Ozone Park; J. Vaičys, Albion, A. Kizminas, Woodside.

Iš Mass. valst.: P. Mankus, A. Yakutis, Worcester; J. Liutkonis, F. Zaleskas, P. Kurapka, So. Boston; A. Brazauskas, Athol; M. Kazemakas, Gilbertville; K. Grenda, Lawrence; M. Zeringis, Westfield; J. Kačkelis, Northampton, A. Simkus, Brighton; M. Velicka, Brockton.

Iš Conn. valst.: T. Bakas, A. Mockus, S. Rūkas, Hartford, B. Budrevičienė, Stamford; A. Gwazdauskas, W-BURY, A. Stasiukevičius, Newington; P. Laukaitis, Torrington; A. Arlauskienė, Hazardville; S. Grušauskas, New Britain.

Iš N. J. valst.: T. Zujus, A. Pietarienė, Kearny, V. Malakas, Wallington, W. Shereika, Livingston, J. Ramas, Elizabeth. A. Vitkus, Harrison, J. Jasukaitis, Newark, S. Vanagas, Irvington; S. Romanaukas, Mays Landing.

Iš Pa. valst.: A. Impolėnas, P. Mingėla, O. J. Seštokas, Phila.; A. Zinas, Pgh.; A. Nagal, Warrington; V. Šilėnas, Erie; W. L. Pikūnas, Crafton; P. Mitailas, Melrose Pk.; J. Zelonis, Sheandoah.

Mišrūs: K. Kebliuskienė, Detroit, Mich.; S. Laniauskas, Euclid, O.; G. Babrauskienė, Cicero, Ill.; ses. M. Christina, Chicago, Ill.; A. Aitches, Granville, Ill.; A. Zautra, Nashua, N. H.; A. Mekelung, Islamorada, Fla.; S. A. Bačkis, Washington, D.C.; J. Gečas, Dayton, O.; J. Zukas, Tucson, Ariz.; V. Vaškys, Crownsville, Md.; Z. Stanaitis, Los Angeles, Calif.; J. Rovas, Toronto, Canada, ir A. Žilėnas, Sudbury, Ont., Canada.

Visiems, prie kalendoriaus išleidimo padėjusius prisidėjusius, nuoširdžiai dėkojame. Laukiame spaudai paramos ir iš neatsiliepusių.

Dėkinga DARBININKO Administracija



New York'e dabar yra nemaža žiema ir siaučia šalčiai. Nuo stogų kabo ledo žvakės. Nuotr. R. Kisieliaus

NAUJOS LIETUVISKOS PLOKSTELĖS:

Montrealio Aušros Vartų choras dainuoja 11 lietuviškų dainų. Stereo 5 dol.

Trys Aldonos Stempužienės plokštelės: Arlekinų meilė ir kitos pasakos, Operatic Recital ir Ainių dainos. Palydi Stuttgart simfonijos orkestras, diriguoja mas Dariaus Lapinsko. Stereo—po 6 dol.

Aidurės sings, A. Stephens choro įdainuota 18 dainų, stereo, 4.50 dol.

Vivat Academia — pramoginės muzikos dviejų plokštelių albumas įgrotas Neo Lithuania studentų orkestro. Stereo, 850 dol.

Sios bei kitos plokštelės ir knygos gaunamos: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. (Persiuntimui pridėdama 50 c.)

KNYGOS VAIKAM

Kaip Algiukas Vėjo Ieškojo, N. Jankutė, — 2.50 dol.

Labas Rytas, Voverė, J. Mišelga, — 2.50 dol.

Baltasis Stumbras, G. Ivaišienė, — 3.60 dol.

Bitės, L. Germanienė, — 3.50 dol.

Senolės Pasakos, S. Tomarienė, — 3.50 dol.

Lietuvos Laukai, S. Jonynienė — 3 dol.

Tėviškės Sodyba, J. Plačas, — 3 dol.

Meškiukas Rudnosiukas, V. Nemunėlis, 3 dol.

Algis ir Alytė, spalvinimo knygtutė, 75 c.

Pupucio Skėtis, spalvinimo knygtutė, — 1 dol.

Ukė-Wagū, A. Golbacchini, — 2.25 dol.

Pelytė Geležytė, S. Tomarienė, — 1.25 dol.

Tinginė ir Darbštutė, S. Tomarienė, — 1.25 dol.

Paskendusi Pilis, S. Tomarienė, — 1.25 dol.

Lapė Snapė, S. Tomarienė, — 1.25 dol.

Keturi Valdovai, S. Dziugas, 2.25 dol.

Neklauzados, S. Dziugas, — 2.25 dol.

Kregždutė, II dalis, A. Rinkūnas, 3.50 dol.

Kregždutė, III dalis, A. Rinkūnas, 4 dol.

Jaunojo Galiūno Keliu, Kun. P. Gavėnas, 2 dol.

Visos knygelės gražiai spalvotai iliustruotos ir gaunamos "Darbininko" administracijoje.

KNYGŲ ISPARDAVIMAS BEVEIK UŽ PUSĖ KAINOS

"Atsiminimai iš Balso veiklos". 404 psl., apie 150 idomių nuotraukų iš Amerikos ir Europos lietuvių gyvenimo. Čia rasite mokinių grupes, chorų, veikėjų ir t. t. Pamatysite kaip atrodė prieš 20-25 metus.

"Vytautas, the Great". 202 psl. Anglų kalboje istorinis veikalas, iššviečias Lietuvos didingą ir garbingą praeitį 14 ir 15 šimtmečiuose. Jaunimui ir kitataučiam ypač svarbu jį perskaityti.

Abiejų knygų autorius — prel. J. B. Končius.

Už abi knygas su minkštais viršeliais tik 5 dol., o už abi knygas su kietais viršeliais tik 7 dol.

Būtų naudinga kiekvienai lietuvių šeimai įsigyti abi šias knygas. Gaunama Darbininko administracijoje, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221



Lietuviška lėta iš Bostono kaziuko mugės. Jau dabar skaitai visur rengiasi savo tradicinėm kaziuko mugėm.

Nauji Darbininko skaitytojai

L. Grigalis, St. Leonard, Canada, J. Navackas, W. Germany, A. R. Igaunis, Waterbury, Conn., P. Razgaitis, Cleveland, Ohio, A. Lamont, B'klyn, N.Y., J. Stanat, B'klyn, N. Y., E. Muske, B'klyn, N. Y., J. Dumbroski, San Bernardino, Calif., S. Zemlickienė, Richmond Hill, N. Y., J. Zaliaduonis, Cleveland, Ohio, Dr. R. Giniotis, Waukegan, Ill., K. Kuzas Chgo., Ill., J. Karys Bridgeport, Conn., L. Amante, Highland Pk., N. J., S. Vaitutis, Stamford, Conn.

J. Melinis vietoje mirusio skaitytojo Vl. Stanaicio, Matawan, N. J.; E. Waitelis vietoje mirusio skaitytojos B. Rasevich, Brooklyn, N. Y.; Bronė Batisienė vietoje mirusio vyro Juozo Rochester, N. Y.

Užsakę kitiem: K. Seliokas, — Z. Seliokui, Southbury, Connecticut; A. ir J. Rygeliai, Monroe, Conn.—J. Blažui, Lordship, Conn.; J. Taoras, Pgh, Pa. — A. Zusinui, Pittsburgh, Pa.; A. Stasiukevičienė — V. Juozokui, abu iš Newington, Connecticut, J. A. Klimas — M. Sorien, abu iš Chicago Illinois; F. A. Zaleskas — S. Nugent, abu iš So. Boston, Mass.; P. Liaugaudas, Saddle Brook, N. J. — A. Liaugaudui, Downers Grove, Ill.; C. A. Eismont — V. Stirnai, abu iš Rochester, N. Y.; M. Gureckienė, Waterbury, Conn. — Gureckaitėi, Oxon, Hill, Md.; Wm. J. Markalonis, Reynoldsville, Pa. — J. Stugan, Pittsburgh, Pa.; P. Tiknienė, Elizabeth, N. J.; P. Jokūbaitis, Hillside, N. J.; K. Liormanas — M. Simaitienėi, abu iš Rochester, N. Y.; P. Simon, Randolph, Mass.; A. Juodka — P. Juodka, abu iš Chicago, Ill.

Sveikiname naujus skaitytojus ir dėkojame užsakytojam. Naujumi skaitytojam Darbininko prenumerata pirmiem metam 5 dol. Jaunavedžiam ir kariam vienerius metus laikraštis siunčiamas dovanai. Prenumeratos reikalais kreiptis į administraciją: 910 Willoughby Av., Brooklyn, N.Y. 11221.

Leonardo Andriekaus eilėraščių rinkinys — Po Dievo antspaudais — Vytauto Didžiojo godos — jau antspausdintas pranciskonų spaustuvelyje Brooklyn. Iliustravo dail. T. Valius. Knyga turi 106 puslapius. Didelio formato. Kaina 3 dol. Gaunama Darbininko administracijoje.

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Inkorporuotas 1863

460 West Broadway, South Boston Massachusetts

"Kur tūkstančiai taupo milijonus"

ALFRED W. ARCHIBALD
President

Sio banko direktorių taryboje yra Lietuvos garbės konsulas adv. A. O. Shallina ir adv. Jonas J. Grigalius. Reikale su patarnautojais galima susikalbėti ir lietuviškai. • Turtas (Assets) virš \$175,000,000.

Current dividend 5½% on all accounts.

Dabar moka 5½% už visų rūšių taupomus pinigus.

SACHMATAI

Veda K. Merkis

• Įsidėmėtinas triumfas Danijos didmeistro Bent Larseno Maljorkos tarptautiniame turnyre, į kurį Sovietai buvo pasiuntę patį pajėgiausią savo didmeistrį trijųkį, įskaitant du pasaulio čempionų buvusį T. Petrosianą ir dabartinį — Borisą Spaskį. Kiek valios ir ryžto reikėjo jėgti Larsenui, kad atsikautų po trijų pralaimėjimų patirtų turnyro pradžioje, nugalėdinusį jį lėtelės užbaigė. Tačiau viskas nublūksa, kai užbaigos stovis rodo: 1. B. Larsen 12 tš. iš 17 galimų, 2. T. Petrosian 11½, 3-4 čėkas V. Hort ir Sovietų Korėnojus po 10½ tš., 5. B. Spaski 10 tš. Septintu baigė Brazilijos 17-metis čempionas C. Meckling, surinkęs 9 taškus. Jis įveikė didmeistrus Larseną, Najdorfą ir kitus.

• JAV-bių pirmenybės laimėjo didmeistris Samuel Reshevsky (g. 1910 m., Lenkijoje), surinkęs 8 taškus iš 11 galimų. 2. Tarpt. meistras Addison 7½, 3. didmeistris P. Benko 7 tš. Vieni trys kvalifikavosi į kitų metų tarptautines pasaulio pirmenybes. Sekė: kunigas-didmeistris W. Lombardy 6 tš., tarpt. meistras D. Byrne ir didmeistris L. Evans po 5½ tš. Pabrėžtina, kad didmeistris A. Bisguier liko netoli lėtelės galo su 3½ tš.

• South Boston Tribune, gruodžio 18 d. rašinyje apie So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugiją, paminėjo draugijos sachmatininkų laimėjimą prieš Cambridge II, pakėlusį Lietuvos komandą į trečią vietą. Bostono lygos varžybose, priešaky lygos čempionų Harvardo universiteto ir abiejų Cambridge komandų.

• Laimingų Naujų Metų linkime visiems mūsų sachmatininkams ir šio skryčiaus skaitytojams!

SERVICE

FALL SALE on everything — all types Home Improvement, ALL-VENT HOME IMPROVEMENT, Inc. Hours 8 am - 9 pm, 4205 White Plains Rd. (nr. 236th Street). Call: 324-8470 - 8471

MARIO'S Auto Inspection & Repair Station headlight adjustment, wheel alignment, motor tune-up, brake service — Shell Bay, Mayville, N.J. Cape May Court House (opp. State Inspection Dept. Station) 8 am-5 pm Closed Sun.-Mon. — 609-465-5607 Owned & operated by M. DeSantis

WE BUY — COMPLETE HOMES, ANTIQUES, PIANOS, Furniture, Rugs, Bric-a-Brac
SMITTY'S FURNITURE
503 Flatbush Ave. Brooklyn, N.Y.
UL 4-3052 UL 4-8932

CARPETING
BEAUTIFULLY CLEANED
in your Home
All work done at reasonable rates
— Free estimates —
Call PR 4-0151

PAINTING JOBS
INSIDE & OUTSIDE
Home & Commercial. Expert work. Big or small jobs — estimates given Mr. L. Sanchez, 1104 Park Place, Brooklyn. Call 756-4325

RUBBISH, CELLARS
BACKYARDS, FIREWORK
GARAGES
Contracting work. All work guaranteed — George Cole. Call MA 5-0274 days; 624-9723 — office.

MALE - FEMALE

DENTAL LAB TECHS 1—Crown & Bridge Dept., highly exp. 1—Plate Dept., exp. nec. Divers duties. 1—Chrome & Steel Dept., some exp. All excel. salary. Chester County Dental Lab., West Chester, Pa. Call 8-5 — 215-696-1393

DISPLAY

THE BREAKERS
Open all year round Ocean Grove, N.J. — Healthful, ocean air, home cooking, pleasant atmosphere. Rooms from \$200 a month and up. Special rates for all year. Call — 201-775-9526

TO PLACE
YOUR AD
CANCEL OR CHANGE
Tel.: GL2-2923

H. W. MALE

• PRODUCTION WORKERS
• WAREHOUSE MEN
• TRUCK DRIVERS
Good Paying Company
Benefits.
Call S. TARDY
(617) 894-4020

GENERAL BATTERY
& CERAMIC CORP.

55 Rumford Ave., Waltham, Mass.
An Equal Opportunity Employer

Warehouse Help — Growing Englewood Firm has excellent permanent opportunities: Warehouseman, Material handlers, Order packers — no exp. req. 8 am-5 pm. Starting salary \$80 per week, merit increases. Adv. opp'ty thru promotion from within. Fringe benefits. Call Mr. Mentelone, Tower Crossman Corp. 1 W. Forest Ave., Englewood, N.J. 201-567-6900. Equal Opp'ty Employer.

LATHE HANDS — Experienced Capable of reading blue prints and setting up own work. Non Defence. Fully paid hospitalization and medical benefits. Vacation, holidays, sick leave. Age no barrier. Ask for MR. ED. JAEGER

MANHASSET MACHINE CO.
409 Bayview Ave. Amityville, L.I.
516-691-8411

Molding foremen — ADMIRAL PLASTICS is offering career opportunities to exp injection and/or blow molding foremen. Top salaries are being offered to those who are qualified molders and willing to accept responsibility. Our plant is new, working conditions are the best. Besides good salaries, the company provides a liberal insurance plan for qualified people. If you have required experience and are seeking an opportunity, call right now. ADMIRAL PLASTICS
(212) 649-8007 Mr. Froot

SERVICE MEN Prominent national firm needs outside men, exp in upholstery. Good starting salary plus benefits, excellent opportunity. Car necessary — only full time. Dependable applicants considered. — Call Service Dept. 212-647-5000

ROUTE DRIVERS

For Central Jersey Area
Must speak English
ZIMMERMAN BAKING CO.
Elizabeth, N. J., (201) 289-8594

Electronic Service Technician Automated Business Systems, division of Litton Industries, has immediate position for person to field service data processing equipment. Applicant must have completed HS with exp or additional educational background in electro-mechanical & electronic equipment. Military experience considered. Salary based on exp with opp'ty for advancement. Many fringe benefits, educational refund plan. All interviews by appointment only. Phone — 671-7816

AUTOMOBILIŲ
PATAISYMO
ir NUDAŽYMO
reikalais kreipkitės į gerai patyrusius mechanikus, kurie sąžiningai atliks visus darbus.

Mantel & Doren, Inc.
83-12 Cooper Avenue
Glendale, N. Y. 11127
Tel. 894-4188

DARBININKAS

**NEW YORKO
NAUJIENOS**

Vienuolynas GL 5-7068
Spaustuvė GL 2-6916
Redakcija GL 5-7281
Administracija GL 2-2923

New Yorko Altas ruošia Lietuvus nepriklausomybės minėjimą vasario 15 d. 3:30 val. p. p. Franklin K. Lane High School patalpose. Iškilmingos pamaldos, dalyvaujant organizacijoms su vėliavomis, bus Apriškimo parapijos bažnyčioje tą pat dieną, 11 val. Minėjime meninę programą dalį atliks solistas St. Citvaras, akomponuojant muz. Al. Kačanauskui, New Yorko vyrų choras, vadovaujamas muz. V. Strolios, New Yorko tautinių šokių grupė, vadov. J. Matulaitienės, ir Operetės choras, vadov. muz. M. Cibo. Šiais metais New Yorko Altui vadovauja adv. S. Briedis.

Vladas Laurinaitis ir Aldona Gavėnaitė susituokė gruodžio 27 Apriškimo parapijos bažnyčioje. Vestuvinės vaišės buvo V. Belecko svetainėje. V. Laurinaitis yra atvykęs iš Australijos, gi jaunoji iš Brazilijos.

Dr. Tadas Savickas iš Monticello, N. Y., Kalėdų švenčių proga vietoj sveikinimų paaukojo: Balfui — 50 dol., Vasario 16 gimnazijai Vokietijoje — 25 dol., Maironio mokyklai Brooklyne — 25 dol.

New Yorko tautinių šokių grupė, kuriai vadovauja Jadvyga Matulaitienė, šiemet mini savo veiklos 20 metų sukaktį. Grupė ta proga rengia didelį šokių koncertą — vakarą. Kiekvieną savaitę vyksta repetitijos.

Maironio mokykla rengiasi vaidinimui, kuris numatomas kovo mėnesio pradžioje. Bus suvaidinta keturių veiksmų pasaka 'Raudonoji Kepuraitė'. Tekstą parašė P. Jurkus, režisuoja T. Alinskas, šokius rengia J. Matulaitienė.

Skulpt. Elena Kepalaitė su savo kūriniams dalyvauja grupinėje parodoje Phoenix galerijoje. Paroda atidaroma sausio 6 ir tęsis iki sausio 24. Galerija yra 939 Madison Ave., prie 74 St.

Pavykęs N. Metų sutikimas Newarke

LB Jersey City apylinkės rengtas Naujųjų Metų sutikimas šv. Trejybės parapijos salėje, nežinint blogų oro sąlygų, sutraukė daug svečių ir praejo jaukioje lietuviškoje nuotakoje, su lietuviška muzika ir daina. Ši nedidelė apylinkė dar kartą įrodė, kad organizacinis pajėgumas glūdi ne ilguose pasyvių narių sąrašuose, bet vievingame atsidavime savo organizacijai.

Vatikanas ...

(atkelta iš 3 psl.)

3. Kalbą apie "suvereningą Lietuvą" ir apie "tarptautines normas" galima laikyti prastu, kas Sovietams labiausiai rūpi — būtent: kad Vakaruose būtų užmiršta, jog Sovietai sulaužė "tarptautines normas" ir kad Vakarai nustotų pripažinti nepriklausomą Lietuvos suverenumą reikšėjus, tą suverenumą bent tyliai perkeldami Lietuvą okupavusiai Maskvai.

4. Įprasta Sovietams pulti tą, iš kurio nori daugiau išgauti — ultimatumo ar derybų keliu. Dabartinis puolimas rodo Maskvos interesą paveikti Vatikaną — išgauti iš jo bent "neutrality", t. y. tylą dėl Lietuvos vykdomo religinio slopinimo.

Kur ir kas bus naujas Maskvos taikiny?

Miškų inž. Fredui Graudžiui spalio 16 mirus, jo atminimui Lietuvių Fondui po 10 dol. aukojo: tėv. dr. T. Žiūraitis, K.G. Trečiokai, A. Rugys, L. Šimkus, G. Klimas. Pageidautina aukas siųsti per vietas Lietuvių Fondo įgaliotinius. Velionies žmona aukojusiems dėkoja. — R.

LMKF New Yorko klubo susirinkimas bus sausio 11, sekmadienį, 5 val. popiet pas Aldoną Sodaitienę, 87-85 95 St. Woodhaven.

Antanas Jurgėla sausio 2 ištikts širdies smūgio ir paguldytas ligoninė.

Lietuvių Fondo vajeaus komitetas sausio 4 vakarą posėdžiavo pas dr. J. Kazicką. Apžvelgtą komiteto nuveikti darbai ir tartasi dėl šių metų vajeaus. Bus prapleštas komitetas, kviečiantį darbą naujų žmonių. Gegužės mėnesio viduryje rengiamas Fondo banketas Waldorf Astoria viešbutyje. Kitas vajeaus komiteto posėdis bus sausio 16 pas Jadvygą Vytuvienę.

Albina Uknevičiūtė už ypatingą pažangumą moksle pakiesta nare į Amerikos tautinės organizacijos Phi Beta Kappa Queens kolegijos skyrių. Šią kolegiją ji praeitą rudenį baigė magna cum laude, studijavo psichologiją. Rugsėjo mėn. viduryje persikėlė gyventi į Chicago. Iš ten Kalėdų šventėm buvo parvykusi pas savo tėvus į Woodhaveną.



Albina Uknevičiūtė

Tradicinė šeimos šventė, rengiama New Yorko moksleivių ateitininkų, įvyks sausio 10, šeštadienį, 6:30 val. vak. Jaunimo centre — 361 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. Pamatysite jaunių kūrybos parodėlę, įdomią programėlę, veiks skanus bufetas. Nepraleiskite progos geriau susipažinti su kitomis šeimomis ir draugais. Padainuosite, pasisvečiuosite, pamiklinsite kojas veikliojo polkų. Jėjimas veltui. Kviečiame kuo daugiau visus atsilankyti ir linksmai praleisti šeštadienio vakarą.

Už vysk. J. Rancans pamaldos bus sausio 10, šeštadienį, 1 v. popiet Holy Family bažnyčioje, 350 East 57 St., Manhattan. Pamaldose dalyvaus Vatikano atstovas prie Jungtinių Tautų Msgr. Alberto Giovannetti. Kviečiami ir visi pabaltiečiai. Po pamaldų — priėmimas Pacem in Terris bibliotekoje.

Stasys Čepas gruodžio 29 buvo apiplėštas Delancey stotyje, atimta piniginė su pinigais. Taip pat piktadariai apgadino ir jo mašiną.

Skaitytojams pranešam, kad Darbininkas šį mėnesį išeis šiomis dienomis: sausio 6, 9, 13, 16, 20, 23, 27 ir 30. Kas iš skaitytojų negauna tvarkingai laikraščio, prašom kreiptis į Darbininko administraciją ir į vietinį pašta, kad laiku būtų laikraštis pristatomas.

JAUNAS LIETUVIS ADVOKATAS NEW YORKE

Valdas Duoba su tėvais iš Vokietijos DP stovyklos atvyko į šį kraštą 1949 ir apsigyveno Detroit, Mich. Ten baigęs pradžios mokslą, įstojo į Holy Redeemer High School, kurią baigė labai gerai pažymiais. 1966 Valdas baigė Wayne State University A. B. laipsniu, o 1969 baigė Wayne Law School J. D. laipsniu ir tais pat metais išlaikė Michigan Bar Exam. Dabar Valdas Duoba dirba advokatu federalinės valdžios įstaigoje New Yorke.

Valdas pereitais metais sukurė lietuvišką šeimą su Egle Kristina Jauniškyte, dr. Rūtos ir Mečio Jauniškių dukra. Egė du metus studijavo Hofstra Universitete, dabar tęsia studijas Sv. Jono Universitete. Jaunieji Duobai, grįžę iš Europos, kur praleido du mėnesius po vestuvinės kelionės, apsigyveno Woodhaven, N. Y.

Gyvendamas Detroit, Valdas lankė ir baigė liet. šeštadienį mokyklą, priklausę tautinių šokių grupei ir buvo veiklus skautas akademikas. Reikia tikėtis, kad ir čia New Yorke Valdas įsijungs į lietuvišką jaunimo veiklą.

Izidorius ir Vytenio Vasyliųų dueto rečitalis

Gruodžio 6, šeštadienį, Jordano salėje Bostone įvyko Izidorius Vasyliųų ir jo sūnaus dr. Vytenio Vasyliųų sonatų vakaras. Salia F. Schuberto ir E. Grigo sonatų programa buvo įtraukta mažai dar lietuviams žinoma jaunesnės kartos kompozitoriaus Jono Švedo sonata Nr. 1, parašyta 1961.

Izidoriui ir Vyteniui Vasyliųams reikia priskirti užtarnautų nuopelnų lietuvių muzikos kūrybą puoselėjant ir propaguojant. Nei vienas jų koncertas nepraeina be kurio nors lietuvių kompozitoriaus sonatos ar kokio kito kūrinio. Ir šį kartą J. Švedo sonata buvo rūpestingai pademonstruota lietuvių ir amerikiečių publikai. J. Švedas turi gana ryškų stilių, netrūksta jam ir kūrybinio poškio, įdomus vietose, kur muzikos įtampa auga.

Daugiausia laisvumo ir atsipalaidavimo jautėsi Grigo smuiko sonatoje. Joje buvo pasiektas romantinis muzikos jausmingumas, melodijų slinktytys tinkamai išbalansuotos, veikalo kontūrai išryškinti.

Koncertas sutraukė nemažai klausytojų, kurių tarpe buvo amerikiečių ir South End muzikos mokyklos mokinių ir jų tėvų. Smuikininkas Izidorius Vasyliųūnas dėsto muziką toje mokykloje. Matėsi taip pat nemažai lietuvių, nuolatinių kultūrinių įvykių lankytojų.

Lietuvių instrumentalinė muzika šioje šalyje dėl salų ir profesionalių muzikų honorarų brangumo retai kada būna atliekama, todėl Izidorius ir Vy-

Darbininkui paremti auکوjo: D. L. K. Birutės K. S. Moterų Dijos New Yorko skyrius 20 dol.; Lietuvių Moterų Klubų Federacijos Waterburio Klubas — 10 dol.; Lietuvos Valstybės Atstatymo Penkiasdešimties Metų Jungtinis Finansų Komitetas — 50 dol. Maloni padėka už įvertinimą spaudos darbų. Kitos organizacijos bei vienetai, kurie naudojasi Darbininko patarnavimais, kviečiami prisidėti aukomis ir paremti lietuvišką spaudą. Darbininko administracija.

Labai patogus laikas dabar įsigyti didžiai sumažinta kaina radiją "consuls" (didelį) su puikiais baldais iki 72 colių ilgio, arba mažą su atskirais garsia kalbiais, taip pat rašomąsias mašinėles, Zenith firmos TV ir įvairias skaičiavimo mašinas. Teirautis: J. L. Giedraitis, 10 Barry Drive, E. Northport, N. N., 11731, telefonu skambinti vakarais (516) 757-0055.

tenio Vasyliųų pastangos atskleisti dar nežinomus lietuvių muzikos kūrybos puslapius itin vertingos. Juk daugelis lietuvių kamerinių kūrinių gal dar negreit pasiektų koncertų estradą. Abu Vasyliųūnai prie lietuvių muzikos prieina su pasitikėjimu, meile ir dideliu sąžiningu-

mu. Jie ją priima tokią, kokia ji yra: su jos tvirtybėmis ir silpnybėmis. Reikia laiko, kad toji kūryba būtų pasverta ir atrinkta. Vasyliųūnų koncertinė veikla teikia mums progą išsiklausyti ir išsijausti į mūsų kompozitorių muzikos charakterį ir nuotakas.

TAIP PAT IR BALFAS

Seni metai baigėsi. Visi daro savo veikimo apyskaitas, daro ir Balfio 10-asis skyrius New Yorke. Svarbiausias skyrius uždavinsy pereitais metais buvo sėkmingai praversti rudens vavų (spalio 15 — lapkričio 15) ir vajeaus užbaigtųjų koncertų (lapkričio 15). Per vajeaus mėnesį aukų gauta 4,365 dol. Reikia pabrėžti, kad New Yorke turi tikrai dosnių ir išvermingų aukotojų, kurie ne pirmi metai paremia Balfą žymia suma. Štai tų dosniųjų rėmėjų pavardės:

V. Atsimaitymo parapija per prel. J. Balkūną — 300 dol.,

R. J. Bružai — 120 dol.,

Dr. A. Starkus, dr. J. P. Kazickai, dr. Jokūbas Stukas — po 100 dol.,

Mrs. J. Tomas — 75 dol.,

Dr. J. K. Valiūnas, D. A. Anonai — po 60 dol.,

Dr. J. K. Simaitis, G. Budzeika, dr. A. Goeldnerienė — po 50 dol.

Išskirtinai pažymėtina auka Maironio šeštadieninės mokyklos mokinių (tik mokinių!) — 47 dol. 73 ct.

Tolimesnis rėmėjų sąrašas: O. Jankevičiūtė, M. Jankevičiūtė, A. S. Dimai, K. S. Brazauskai, Alice Dunojewski, M. D., po 35 dol.; J. J. Maurukai, dr. V. Paprockas, V. Milukas, dr. H. J. Montvila, A. S. Mackevičiai, J. Tamašauskas — po 30 dol.; dr. V. Slavinskas, dr. P. Bagdas, Mrs. M. Shalins, J. M. Kliveckai, SLA 242 kp., dr. J.B. Dičpinigaitis, M. M. Molynai, dr. B. A. Radzivanai, Mr. Mrs. D. Šulaitis, Mrs. Ann Adams, G. J. Okuniai, V. Banelis, O.J. Vilpišauskai, dr. Regina Saldaitis — po 25 dol. Kiti du su viršum šimtų rėmėjų auکوjo po 20, 10 dol. ar mažesnes sumas.

Gan apčiuopiamą sumą davė ir vajeaus koncertas — 820 dol. grynų pelno. Šitoks pelnas buvo galimas tik dėka prel. J. Balkūno leidimo nemokamai naudotis parapijos sale ir artistams neėmus jokio honoraro už programos išpildymą. Koncerto pel-

no tvirtą poziciją sudarė, be abejo, ir laimėjimų traukimas. Komiteto narei E. Vaišnoraitei ir jos padėjėjoms pavyko surinkti arti 400 vertingų laimikių, kuriuos per koncertą išleis, gauta 336 dol., praktiškai beveik be išlaidų.

Vajeaus komitetas tačiau savo veiklos lapkričio 15 nenutrausė: pakartotinais laiškais prašė visus jam žinomus Balfio rėmėjus, dar neaukoję, savo auką atsiųsti vėliau. Minėtos aukos yra tik iki lapkričio 15. Be to, vajeaus komitetas nutarė praversti visai naujos rūšies vavų: per moterų organizacijų atstovus surinkti kiek galima daugiau naujų adresų didžiajame N. Y. ir artimose apylinkėse, ypač jaunesnės kartos profesionalų tarpe. Šis naujas vavų, tikimasi, padidins Balfio rėmėjų skaičių New Yorke bent iki 1,000. Nauji ir pajėgesni rėmėjai būtina reikalingi tiek senesniems nuolatiniams kiek atpalaiduoti tiek Balfio šalpa padaryti efektingesnę (dabar tik 50-125 dol. šeimai per metus).

Mirė Juozas Parojus

Sausio 3 ligoninėje mirė Juozas Parojus. Buvo pašarvotas M. Šalinskienės šermininėje, palaidotas sausio 6 iš Apriškimo parapijos bažnyčios Cypress Hills kapinėse. Velionis buvo invalidas, paraližuotas, ilguis metais sirgo.

Buvo gimęs 1917 kovo 17 Antaliesio palivarke, Troškūnų valčiuje, Panevėžio apskrityje, baigęs Panevėžio gimnaziją 1937. Aspirantų baigė karo mokyklą 1939. Studijavo teisę, bet jos nebaigė.

Pasitraukęs į Vokietiją, emigravo Kanadon 1948, kur gyveno Montrealyje. Ten suorganizavo skautus vyčius, 1957 atvyko į Ameriką, apsigyveno Brooklyne.

Jis buvo žurnalistas, rašė nepriklausomoje Lietuvoje, rašė ir eilėraščius, išspausdino šiuos rinkinius: Sulaužytos dienos — 1962, Partizanų akys — 1965, proza — Sveiki gyvi — 1964, į laisvę ir mėnulį — 1968.

**BOSTONO
ZINIOS**

Jeronimo Kačinsko kūrinių — nonetą — groja čekų žinomas ansamblis nonetas, važinėdamas po Vakarų Europą. Kačinsko kūriny yra parašytas penkiem pučiamiesiems ir keturiem styginiams instrumentams. Prieš daugelį metų šis kūriny pirmą kartą buvo atliktas Londone dabartinės muzikos festivalyje.

Lituanistinės mokyklos Kalėdų eglutė buvo gruodžio 21. Mokiniai pasirodė su savo kūryba. Mokytojų Aldonos Dabrilienės ir Irenos Vaitienės paruošti mokiniai suvaidino Kalėdų vaizdėlį, o mokytojos Janinos Ambraziejienės mokinių choras giedojo kalėdines giesmes. Akomponavo Saulius Cibas. Kalėdų senelis apdovanojo mokinius bei mokytojus. Programos vedė ja buvo Nijolė Bakšytė, žaidimam vadovavo mok. Paulina Kalvaitienė ir Vida Kleininė. Mokyklos tėvų komiteto pirmininkas šiuo metu yra inž. Gediminas Ambraziejus.

Bostono skautai, kurie eilę metų naudoja Liet. Piliečių dienos patalpomis kaip savo būklų, mėnesiniame savo susirinkime draugijai įteikė 200 dol. čekį.

Liet. Piliečių draugija So. Bostone paskyrė Vliui 50 dolerių. Tai Alberto Puskepalaičio nuopelnas, nes jis yra Tautos Fondo įgaliotinis.

Vyt. Stelmokas, Baltic Insurance agentūros vedėjas, Vasario 16 gimnazija Vokietijoje paremti paaukojo 15 dol.

Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimas bus vasario 15 Lietuvių Piliečių draugijos auditorijoje.

Baltų draugijos koncertas bus kovo 13 Jordano salėje.

1970 metų kalendorių galima gaut Darbininko administracijoje. Darbininko išleistas kalendorius mėnesinis, lentelėje atspausdintas dail. Jurgio Juodžio spalvotas paveikslas Birutė ir Kęstutis, kaina — 1 dol. Nidos Knygų Klubas išleistas kalendorius nuplėšiamas kasdien. Kaina — 2 dol. Rašyt: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y., 11221.

Išnuomojamas 5 kambarių butas už priėmimą kainą ir patarnavimą namų apyvokoje. Skambinti dienos metu telef. EV 2-9443.



Juozas Parojus